

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA ŠPORT

DIPLOMSKO DELO

KLEMEN KRIŽNAR

Ljubljana 2010

UNIVERZA V LJUBLJANI

FAKULTETA ZA ŠPORT

Specialna športna vzgoja
Prilagojena športna vzgoja

**PREGLED IN USPEŠNOST SLOVENSКИH ŠPORTNIKOV NA
SVETOVNIH IGRAH SPECIALNE OLIMPIJADE OD LETA
1991 DALJE**

DIPLOMSKO DELO

MENTOR

izr. prof. dr. Damir Karpljuk

SOMENTORICA

Urška Andrejc, prof. šp. vzg

RECENZENT

doc. dr. Tomaž Pavlin

Avtor dela

KLEMEN KRIŽNAR

Ljubljana 2010

Zahvala:

Zahvalil bi se puncu Darji in sinu Nacetu za vsakodnevni navdih ter staršema za streho nad glavo.

Seveda pa gre zahvala prof. dr. Damirju Karpljuku za kvaliteten študijski program ter prof. Urški Andrejc za vse potrebne informacije in nesebično pomoč pri izdelavi mojega diplomskega dela.

Ključne besede: osebe s posebnimi potrebami, svetovne igre specialne olimpijade, rezultati, kronološki pregled, Specialna olimpiada Slovenije

PREGLED IN USPEŠNOST SLOVENSКИH ŠPORTNIKOV NA SVETOVNIH IGRAH SPECIALNE OLIMPIJADE OD LETA 1991 DALJE

Klemen Križnar

Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport, 2010

Specialna športna vzgoja, prilagojena športna vzgoja

Število strani 75, število tabel 41, število slik 12, število virov 16

IZVLEČEK:

Namen diplomskega dela je na enem mestu zbrati vse slovenske udeležence svetovnih iger specialne olimpijade (zimskih in letnih) od leta 1991 dalje, njihove rezultate dosežene na igrah ter njihove trenerje in predstavnike delegacij. Poleg osvojenega mesta je napisana tudi disciplina, v kateri je posameznik ali ekipa nastopila. Seveda na tem mestu ne smemo pozabiti na širši pomen svetovnih iger specialne olimpijade. Igre niso samo tekmovanje, so še mnogo več. Poleg iger se odvijajo dejavnosti, ki imajo širši kontekst kot igre same. To so različni programi, ki se odvijajo pred ali med igrami. Predvsem gre tukaj za spoznavanje kulture države gostiteljice, za vzdrževanje zdravja športnikov, za navezovanje stikov.

Key words: people with special needs, Special Olympics World Games, results, chronological examination, Special Olympic Slovenia

REVIEW AND EFFECTIVENESS OF SLOVENIAN ATHLETES IN SPECIAL OLYMPICS WORLD GAMES SINCE 1991

University of Ljubljana, Faculty of Sport, 2010

SUMMARY

The goal of this diploma work is to collect all the Slovenian sportsman which compete on Special Olympics World Games from the year 1991 forward, their results, coaches and delegates. Along the place which was achieved there is also discipline in which individuals or a team were compete. Of course we cannot forget for the wider scope of Special Olympics World Games. The games are not just contest, but there is so much more. Along the games there are things that are much wider than the games itself. There are some programs before the games and some during the games. It is all about knowing the county and their culture, care for athletes health and knowing a new friends and making new friendship.

KAZALO:

1	UVOD.....	10
2	PREDMET IN PROBLEM	12
2.1	Vpliv različnih športov na celostni razvoj posameznika	12
2.1.1	Atletika.....	12
2.1.2	Plavanje.....	12
2.1.3	Zimski športi	13
2.1.4	Moštveni športi	14
2.2	SPECIALNA OLIMPIJADA	15
2.2.1	Kaj je specialna olimpijada?	15
2.2.2	Geslo specialne olimpijade.....	16
2.2.3	Osnovna načela delovanja Specialne olimpijade	17
2.2.4	Razvoj specialne olimpijade na Slovenskem.....	18
2.2.5	Kronološki pregled svetovnih iger Specialne olimpijade	19
3	CILJI.....	26
4	METODE DELA	27
5	RAZPRAVA.....	28
5.1	Slovenski športniki in spremljevalci na svetovnih igrah Specialne olimpijade od l. 1991 dalje	28
5.1.1	POLETNE SVETOVNE IGRE 1991, Minneapolis – St. Paul	28
5.1.2	ZIMSKE SVETOVNE IGRE 1993, Schladming	30
5.1.3	POLETNE SVETOVNE IGRE 1995, New Heaven	34
5.1.4	ZIMSKE SVETOVNE IGRE 1997, Toronto.....	38
5.1.5	POLETNE SVETOVNE IGRE 1999, Raleigh, Severna Karolina	42
5.1.6	ZIMSKE SVETOVNE IGRE 2001, Anchorage, Aljaska	47
5.1.7	POLETNE SVETOVNE IGRE 2003, Dublin, Irska.....	52
5.1.8	ZIMSKE SVETOVNE IGRE 2005, Nagano, Japonska	56
5.1.9	POLETNE SVETOVNE IGRE 2007, Šanghaj, Kitajska.....	61
5.1.10	ZIMSKE SVETOVNE IGRE 2009, Boise, Idaho	66

5.2	Primerjava posameznih in skupnega števila slovenskih medalj.....	71
6	SKLEP	73
7	LITERATURA.....	74

KAZALO SLIK:

<i>Slika 1:</i>	Število tekmovalcev na posameznih poletnih svetovnih igrah.	23
<i>Slika 2:</i>	Število nastopajočih držav na posameznih poletnih svetovnih igrah.	23
<i>Slika 3:</i>	Število tekmovalcev na posameznih zimskih svetovnih igrah.	24
<i>Slika 4:</i>	Število nastopajočih držav na posameznih zimskih svetovnih igrah.	24
<i>Slika 5:</i>	Schladming 1993.	31
<i>Slika 6:</i>	Schladming 1993	33
<i>Slika 7:</i>	New Heaven 1995	35
<i>Slika 8:</i>	Toronto 1997	39
<i>Slika 9:</i>	Šanghaj 2007.....	62
<i>Slika 10:</i>	Boise 2009.....	67
<i>Slika 11:</i>	Posamezno število slovenskih medalj na posameznih igrah	71
<i>Slika 12:</i>	Skupno število slovenskih medalj na posameznih igrah	72

KAZALO TABEL:

Tabela 1:	<i>Naši tekmovalci v Minneapolisu 1991.....</i>	28
Tabela 2:	<i>Šport, uvrstitev in disciplina naših tekmovalcev v Minneapolisu 1991</i>	28
Tabela 3:	<i>Število medalj za Slovenijo v Minneapolisu 1991</i>	29
Tabela 4:	<i>Spremljevalci in trenerji v Minneapolisu 1991</i>	30
Tabela 5:	<i>Naši tekmovalci v Schladmingu 1993</i>	30
Tabela 6:	<i>Šport, uvrstitev in disciplina naših tekmovalcev v Schladmingu 1993.....</i>	31
Tabela 7:	<i>Število medalj za Slovenijo v Schladmingu 1993.....</i>	32
Tabela 8:	<i>Spremljevalci in trenerji, Schladming 1993.....</i>	33

Tabela 9: <i>Naši tekmovalci v New Heavnu 1995</i>	34
Tabela 10: <i>Šport, uvrstitev in disciplina naših tekmovalcev v New Heavnu 1995</i>	35
Tabela 11: <i>Število medalj za Slovenijo v New Heavnu 1995</i>	37
Tabela 12: <i>Spremljevalci in trenerji, New Heaven 1995</i>	38
Tabela 13: <i>Naši tekmovalci v Torontu 1997</i>	38
Tabela 14: <i>Šport, uvrstitev in disciplina naših tekmovalcev v Torontu 1997</i>	39
Tabela 15: <i>Število medalj za Slovenijo v Torontu 1997</i>	41
Tabela 16: <i>Spremljevalci in trenerji, Toronto 1997</i>	41
Tabela 17: <i>Naši tekmovalci v Releighu 1999</i>	42
Tabela 18: <i>Šport, uvrstitev in disciplina naših tekmovalcev v Releighu 1999</i>	43
Tabela 19: <i>Število medalj za Slovenijo v Releighu 1999</i>	45
Tabela 20: <i>Spremljevalci in trenerji, Raleigh 1999</i>	46
Tabela 21: <i>Naši tekmovalci v Anchoragu 2001</i>	47
Tabela 22: <i>Šport, uvrstitev in disciplina naših tekmovalcev v Anchoragu 2001</i>	48
Tabela 23: <i>Število medalj za Slovenijo v Anchoragu 2001</i>	49
Tabela 24: <i>Spremljevalci in trenerji, Anchorau 2001</i>	51
Tabela 25: <i>Naši tekmovalci v Dublinu 2003</i>	52
Tabela 26: <i>Šport, uvrstitev in disciplina naših tekmovalcev v Dublinu 2003</i>	52
Tabela 27: <i>Število medalj za Slovenijo v Dublinu 2003</i>	54
Tabela 28: <i>Spremljevalci in trenerji, Dublin 2003</i>	55
Tabela 29: <i>Naši tekmovalci v Naganu 2005</i>	56
Tabela 30: <i>Šport, uvrstitev in disciplina naših tekmovalcev v Naganu 2005</i>	56
Tabela 31: <i>Število medalj za Slovenijo v Naganu 2005</i>	58
Tabela 32: <i>Spremljevalci in trenerji, Nagano 2005</i>	60
Tabela 33: <i>Naši tekmovalci v Šanghaju 2007</i>	61
Tabela 34: <i>Šport, uvrstitev in disciplina naših tekmovalcev v Šanghaju 2007</i>	62
Tabela 35: <i>Število medalj za Slovenijo v Šanghaju 2007</i>	64
Tabela 36: <i>Spremljevalci in trenerji, Šanghaj 2007</i>	66
Tabela 37: <i>Naši tekmovalci v Boisu 2009</i>	66

Tabela 38: <i>Šport, uvrstitev in disciplina naših tekmovalcev v Boisu 2009</i>	67
Tabela 39: <i>Število medalj za Slovenijo v Boisu 2009</i>	69
Tabela 40: <i>Spremljevalci in trenerji v Boisu 2009</i>	70
Tabela 41: <i>Primerjava svetovnih iger po številu slovenskih medalj</i>	71

1 UVOD

V življenju nas vodijo različne stvari. Za vsakega posameznika je življenjsko vodilo drugačno. Zjutraj, ko vstanemo, ne pomislimo vsi na isto stvar. Za nekoga je borzni tečaj prva jutranja misel, spet za drugega je to otroški smeh, za tretjega je to promet na cesti. Ljudje smo si različni. Nimamo vsi enakih pogledov na življenje, nimamo vsi enake službe niti enakega avtomobila. Ne začutimo vsi enakega veselja ali pa enake žalosti ob isti novici. Že v osnovi smo različni.

Pa vendar se kljub naši različnosti najdejo trenutki v življenju, ko se nam usta široko razprejo v velik nasmeh. In to prav pri vseh. Ena od stvari, ki nam vsem nariše nasmeh na obraz, je sonce. Kaj je lepšega, kot se za trenutek ustaviti in se nastaviti soncu?

Seveda obstaja še kar nekaj stvari, ob katerih se odzovemo enako, in na prvem mestu so to prav gotovo igre specialne olimpijade. Koliko volje, motiva, toplote, sreče, zadovoljstva izražajo tekmovalci na teh olimpijadah? Zagotovo se ti občutki lahko merijo z najintenzivnejšimi v življenju. Ti tekmovalci so po svoji naravi odprti, zadovoljni, ker sodelujejo, neprevzetni, naravni. Zdi se skoraj nemogoče, da bi jim lahko vzeli tisti užitek, ki ga imajo med nastopanjem. Vse to in še marsikaj krasi specialno olimpijado na nacionalnem nivoju ter svetovne igre specialne olimpijade na svetovnem nivoju. In kaj je tako posebnega na specialni olimpijadi? Igre kot celota so posebne. V prvi vrsti že zato, ker so udeleženci posebni. To niso vsakdanje osebe, to so osebe s posebnimi potrebami. To so osebe, ki izžarevajo borbenost, voljo, čustva v njihovem osnovnem, naravnem pomenu. To so čista čustva, prvinska borbenost in neizmerna volja.

Olimpijski rek *»Važno je sodelovati in ne zmagati«* na teh igrah še posebej velja. Tukaj je v ospredju druženje, spoznavanje drugačne kulture, navezovanje stikov. Medtem ko za olimpijske igre tega ne moremo trditi. Tam se namreč vse preveč stvari vrti okoli denarja. Na svetovnih igrah specialne olimpijade pa temu ni tako. Še vedno je vse bolj prvinsko. Normalno je, da obstaja tekmovalnost in napetost med tekmovalci, vendar se tu kaže v drugačni podobi. Povsem nepokvarjeni in naravni podobi.

Sam namen svetovnih iger specialne olimpijade in specialne olimpijade na nacionalnem nivoju seveda ni samo v druženju. Gre za tekmovanje, kar pa je še bolj pomembno, gre za omogočanje čim širšemu krogu oseb z motnjo v razvoju ukvarjati se s športom. Tukaj je potrebno predvsem izpostaviti, da ima športno udejstvovanje pri ljudeh z motnjo v razvoju zelo pozitivne učinke tako na fizično kot na psihično stanje posameznika. Gre za humanizacijo posameznika, večjo bogatost življenja, višjo stopnjo samopodobe in samozavesti.

Slogan specialno-olimpijskega gibanja se glasi: »*Pustite mi zmagati, če pa ne morem zmagati, naj bom pogumen v svojem poskusu.*« Sam slogan pove vse. Vso moč teh iger, vso natančnost, vso lepoto.

Vse skupaj se je začelo v letu 1962 v ZDA, kjer se je na pobudo Eunice Kennedy Shriver organiziral prvi športni tabor za osebe z motnjami v razvoju. Šest let kasneje pa so se odvile tudi prve prave svetovne igre. Slovenci smo prvič nastopili na njih v letu 1991 v Minneapolisu. Od tedaj se redno udeležujemo teh svetovnih iger in na njih tudi uspešno nastopamo. Še bolj razveseljivo pa je dejstvo, da so se taista športna tekmovanja začela odvijati tudi na nacionalni in pa regionalni ravni. Tako se vse več mladih in starih ukvarja s športom, nekaterim pa je to postalo tudi osrednje življenjsko vodilo.

V tem diplomskem delu bi rad na enem mestu zbral čim več podatkov o nastopajočih in spremljevalcih, ki so od 1991 leta dalje nastopali na svetovnih igrah specialne olimpijade. Zdi se mi namreč, da so vsi, ki nastopajo na teh igrah, prevečkrat zapostavljeni v domovini. Preredko se pove njihova imena na glas. Zatorej bo ta diplomatska naloga posvečena njim.

2 PREDMET IN PROBLEM

2.1 Vpliv različnih športov na celostni razvoj posameznika

2.1.1 Atletika

Atletika je kraljica športov. Spada v skupino monostrukturnih športov, za katere je značilna standardna struktura cikličnega ali acikličnega gibanja, pri čemer je osnovni cilj premagovanje prostora z lastnim telesom ali predmetom, ki ga mečemo. Je specifična, heterogena športna panoga, ki jo sestavljajo različne atletske discipline, med katerim so tri osnovne skupine: teki, skoki in meti. Najmanjšo količino dejavnosti, ki zvišuje raven življenja, imenujemo atletske minimum, kamor sodijo hoja, tek, skok in met. Atletika ima v Specialni olimpijadi posebno mesto, saj obsega povprečno kar petdeset odstotkov prijav na tekmovanjih. Vpliv same atletske vadbe na telo vadečega je širok in kompleksen. Z redno in pravilno vadbo se vadečemu izboljša kardiovaskularni sistem, izboljša se mu motorika, prav tako tudi fina motorika. Izboljša se mu tudi sposobnost respiratornega organa. Atletika je torej osnovna športna panoga, s katero se vsak lahko ukvarja. Poleg tega da je finančno dostopna vsem, je tudi logistično dostopna velikemu krogu uporabnikov.

Atletika kot kraljica športov upravičuje svoj sloves. Učinkovito deluje na celo telo, tako na fizični del kot na psihični del. Udejstvovanje v atletiki torej več kot pozitivno vpliva na življenje posameznika.

2.1.2 Plavanje

Kako pomembno je kakršnokoli gibanje v vodi (kot sproščanje, terapija ali kot višja stopnja – plavanje) je znano že iz časov starih Grkov, res pa je to veljalo le za zdrave osebe. Še pred nekaj desetletji so nekateri menili, da se osebe s posebnimi potrebami te spretnosti niso sposobne naučiti. Da ni tako, je danes dokazano s številnimi dosežki na plavalnem področju.

Voda osebam s telesno motnjo omogoča samostojno gibanje, kar je posebnega pomena za tiste, ki so odvisni od ortopedskih pripomočkov, kot tudi tiste, ki jim šibkost njihovega skeletnega mišičevja na kopnem ne omogoča prostega in nemotnega gibanja. Ta njihova »omejenost« pa je žal velikokrat izvor manjvrednostnega kompleksa, ki že tako težavno delo otrok s posebnimi potrebami še dodatno oteži. (*Plavanje invalidov, 2008*)

Plavanje je specifična športna panoga, ki se za razliko od ostalih gibanj odvija v povsem drugih zunanjih okoljih. V plavanju se srečujemo z novim elementom, to je voda, ki ima povsem drugačne fizikalne lastnosti kot zrak ali trda tla. Voda in gibanje v vodi vplivata na fiziološke spremembe organizma, ki so v zdravstvenem pogledu zelo pomembne. Gibanje v vodi in plavanje sta aktivnosti, ki ju lahko izvajamo od najzgodnejšega obdobja do pozne starosti. To je zelo primerno in pomembno pri osebah z motnjami v motoričnem in duševnem razvoju. Ker so motnje v razvoju zelo raznolike, mora biti pristop pogosto individualno naravnano in specifičen.

Vodni programi ponujajo širok rang aktivnosti. Gibanje v vodi pomeni za duševno prizadete svobodo gibanja in možnost izvedbe gibalnih elementov, katerih izvedba na suhem je veliko težja, saj se naša teža v vodi zmanjša za devetdeset odstotkov. Prav zaradi vzgona, ki deluje na naše telo, je vadba v vodi za osebe s posebnimi potrebami zelo zaželena. Za vsakega je stik z vodo prava avantura. Gibanje v vodi omogoča izboljšanje motorike in pomeni tudi preventivo, saj so osebe z motnjo v razvoju zaradi pomanjkanja gibanja pogosto motorično zaostale.

2.1.3 Zimski športi

Zimski športi dajejo velik gibalni in vizualni užitek. Doživljanje lepega in obvladovanje te spretnosti pa osebi z motnjo v duševnem razvoju, podobno kakor plavanje, prav tako nudi močan občutek samozavesti. Posamezniki s pomočjo smučanja pridobijo na socialnem področju, na smučišču pa se neposredno učijo samostojnosti, spretnosti v obvladovanju smučarskih naprav in skrbi za svojo opremo. (Blaznik, 1996)

Alpsko smučanje, ki ga označujemo kot slovenski narodni šport, je med osebami z motnjo v duševnem razvoju močno razširjeno. Navadno poteka kot tedenski tečaj šole smučanja in je organiziran na smučiščih, kjer so razmere za učenje primerne. Pomembni so številni položni tereni in hiter dostop do bivalnih prostorov (Madić, 1996). Eden izmed pomembnejših ciljev pri učenju smučanja je ta, da se posameznik počuti varno na terenu glede na zmožnosti. Duševno prizadete osebe je zelo težko naučiti smučati, saj se pri aktivnosti razvija ravnotežje, ki pa je pri večini teh oseb moteno in slabše razvito. Vsaka oseba ima zato svojo strategijo, iz katere pri učenju izhajamo. Učitelji smučanja se morajo zavedati, da se učenec uči samo takrat, ko mu je učenje v veselje in ko se počuti sigurno in varno. Proces učenja mora biti zanimiv, potrebno pa je mnogo komuniciranja. Naloga mora biti organizirana tako, da jo izvede učenec na igriv način in da je možna njena nadgradnja. (Hoehne, 1990)

Večdnevna zimovanja so organizacijsko zelo zahtevna, imajo pa številne pozitivne vplive (Blaznik, 1993):

- učenje nove športne discipline ob estetskih užitkih v doživljanju lepote naravnega okolja,
- z gibanjem na prostem si pridobivajo telesno vzdržljivost, s smučanjem izboljšajo telesno držo, gibanje, ravnotežje, izboljša se koordinacija gibov in krepitev mišic,
- izboljša se občutek za prostor, prostorska razmerja in spoznavanje občutka za hitrost,
- smučanje postane motiv za telesno dejavnost, za premagovanje naporov, napredovanje v smučarski tehniki pa osebam z motnjo duševnem razvoju krepí občutek samostojnosti,
- merjenje z vrstniki, še posebno na tekmovanju, daje osebi z motnjo v duševnem razvoju občutek, da zmore nekaj več,
- z gibanjem v skupini sprožimo socializacijo, pojavijo se določene zahteve skupine in razvijajo odnos do kolektiva,
- skupina, s katero dela vadiatelj na snegu, mora biti tako velika, da v vsakem trenutku omogoča ustrezno individualno delo.

2.1.4 Moštveni športi

Pri moštvenih športih imamo v mislih predvsem košarko in nogomet. Obe igri sta moštveni igri z žogo, kjer vsi tekmovalci stremijo k istemu cilju. Pri moštvenih igrah je predvsem pomembna socializacija posameznika v skupini. Bolj kot posameznikova pripravljenost je pomembna sposobnost medsebojnega sodelovanja. Tu pride do izraza skupinska dinamika in vključevanje vsakega posameznika, da moštvo pride do želenega cilja.

2.2 SPECIALNA OLIMPIJADA

2.2.1 Kaj je specialna olimpijada?

Specialna olimpijada je svetovni program opredeljen kot posebni športni in kulturni program za osebe z zmernimi in težjimi motnjami v duševnem razvoju ter drugimi dodatnimi motnjami. Njeni cilji so zagotavljanje celoletne vadbe, organizacija tekmovanj, izobraževanje trenerjev in vključevanje prostovoljcev. Tekmovalci tekmujejo v individualnih ali moštvenih športih, hkrati pa dejavno soustvarjajo kulturne programe ter s tem spoznavajo zgodovinske znamenitosti mest, pokrajin in držav. Ideja specialne olimpijade je univerzalna, ne gre zgolj za medalje in dokazovanje moči, pač pa za bogato in kakovostno vpetost oseb s posebnimi potrebami in njihovih družin v sodobni svet, v katerem športnik ni poraženec temveč zmagovalec, ki s svojo voljo, vztrajnostjo in rednimi treningi premaguje še tako okorelo motoriko. V specialno olimpijado so vključeni tekmovalci od osmega leta dalje.

Specialna olimpijada širi vrednote, ki povezujejo ne glede na politično, nacionalno, geografsko, rasno in versko pripadnost, ter temelji na enakosti, spoštovanju in sprejemanju drugačnosti (Turičnik, 2005).

Specialna olimpijada je način življenja oseb z motnjami v duševnem razvoju, prek njih pa tudi njihovih družin in programov. Rezultat te ideje je ohranjanje psihofizičnih sposobnosti in vsesplošna socializacija oseb z motnjami v duševnem razvoju. Program specialne olimpijade ni namenjen le športu, ampak združuje športne, socialne in kulturne aktivnosti. Večina držav, ki so danes članice svetovne družine specialne olimpijade, je razvila svoj sistem treningov, lokalnih, regijskih in državnih tekmovanj. Udeležba na svetovnih igrah je vrh celovite dejavnosti. Športni rezultat ne predstavlja edine vrednote, ampak specialno olimpijado označuje kot način življenja, vadbe, socializacije in drugih vidikov skrbi za osebe z motnjami v duševnem razvoju. (Spoznajte nas, 2010)

Specialni olimpijci po celem svetu tekmujejo v 26 poletnih in zimskih športih, v Sloveniji pa je razvitih 12. Zimski šport so: alpsko smučanje, smučarski tek in krppljanje ter poletni športi so: plavanje, kolesarstvo, atletika, košarka, nogomet, namizni tenis, balinanje in judo. Program MATP (Motor Activities Training Program) je namenjen osebam z najtežjo motnjo v duševnem razvoju. Igre specialne olimpijade (zimske in letne) se izmenjujejo na dve leti. (Spoznajte nas, 2010)

Da pa bi priložnost dobili vsi, ne glede na težo motnje, v vsaki športni disciplini obstaja več tekmovalnih skupin, v katerih se med sabo pomeri do osem športnikov s primerljivimi sposobnostmi, kar pomeni, da se njihovi rezultati ne smejo razlikovati za

več kot 20 odstotkov. In da bi res tekmovali s sebi enakimi in ne bi, predvsem trenerji, goljufali, ko bi svojim varovancem morda naročili, naj v predtekmovanju pokažejo manj kot zmorejo, tekmovalci v finalu svojega rezultata ne smejo preseči za več kot 15 odstotkov. A katero koli mesto že dosežejo, noben specialec ni nikoli poraženec. Vsi stopijo na stopničke, vsi dobijo priznanja, vsi okusijo slast uspeha in vsi postanejo bogatejši za enkratno življenjsko izkušnjo. Tekmovanje je velik dogodek, vendar ne sme biti edini cilj. Šport bi moral biti njihov način življenja in jim omogočiti, da s treningi dosežajo uspehe, ki jih brez ukvarjanja s športom ne bi.

Kot navaja Lačen (1996) s svojim načinom organiziranosti in temeljnimi idejami specialna olimpijada nedvomno zagotavlja:

- kakovostno in zdravo življenje,
- redno športno vadbo,
- tekmovanja, v katerem se pomerijo enaki z enakimi in imajo vsi enako možnost za uspeh ali poraz,
- socializacijo oseb z motnjo v duševnem razvoju,
- koristno zapolnitev prostega časa,
- dokazovanje svojih sposobnosti in poguma širši javnosti,
- samopotrjevanje oseb z motnjo v duševnem razvoju,
- osveščanje okolja o pojavu duševne prizadetosti in sprejemanju drugačnosti ter razvijanju pozitivnega odnosa do oseb z motnjo v duševnem razvoju.

2.2.2 Geslo specialne olimpijade

Geslo specialne olimpijade se glasi: »*Dovolite mi zmagati, če pa ne morem zmagati, naj bom pogumen v svojem poskusu.*« To geslo je izrekla Eunice Kennedy Shriver na 1. Mednarodnih igrah Specialne olimpijade leta 1968. Od takrat dalje ga tekmovalci izrekajo povsod po svetu. Geslo izraža samo načelo, da je že poizkus vsakega posameznika zmaga nad vsemi.

- Specialna olimpijada je bila ustanovljena v prepričanju, da osebe z motnjo v duševnem razvoju lahko ob ustreznem vodenju in spodbudi, sodelujejo in so uspešni v športnih aktivnostih. Seveda je potrebno upoštevati njihove mentalne in fizične omejitve.

- Specialna olimpijada omogoča, da se z rednim treningom lahko razvije motorične sposobnosti in da je tekmovanje med seboj enakih tekmovalcev najustreznejši način preverjanja naučenega ter omogoča napredek in osebno rast.
- Specialna olimpijada omogoča, da preko športnega treninga in tekmovanj osebe z motnjo v duševnem razvoju napredujejo na fizičnem, socialnem in čustvenem področju. S sodelovanjem se družina in širša družba poveže z osebami z motnjo v duševnem razvoju v okolju, ki temelji na enakosti, spoštovanju in sprejemanju.
- Vsaka oseba z motnjo v duševnem razvoju, ki je starejša od osem let, bi morala imeti možnost udeležbe in uživanja na športnem tekmovanju.

2.2.3 Osnovna načela delovanja Specialne olimpijade

Kot navaja Vute (1999) je poznavanje osnovnih načel, na katerih temelji celotna Specialna olimpijada, pomembno za dejavne udeležence in vse druge, ki sodelujejo pri ustvarjanju možnosti za uspešno športno vadbo. V tem gibanju si prizadevajo:

- razvijati športnega duha, ki pomaga premagovati geografske, nacionalne, politične, spolne, starostne, rasne ter verske predsodke in ovire,
- spodbujati sodelovanje, razvijati pogum in zadovoljstvo pri športnih dejavnostih,
- vključevati ljudi z motnjo v duševnem razvoju v družbeno okolje,
- krepiti sodelovanje z učenci v rednih šolah in športnih društvih,
- spoštovati izvirna načela olimpijskega gibanja,
- zagotavljati možnost športne vadbe in nastopanja vsem otrokom z motnjo v duševnem razvoju, ki so dopolnili osem let,
- spodbujati športno vadbo pod strokovnim vodstvom skozi vse leto,
- omogočiti nastopanje na tekmovanjih tistim posameznikom, ki so se zanj tudi načrtno pripravljali,
- vključiti v program specialne olimpijade na vseh ravneh le tiste športne dejavnosti, ki so primerne starosti in sposobnostim nastopajočih,

- ustvariti kar najboljše možnosti za izvedbo tekmovanj npr.: športni objekti, usposobljeni sodniki, zapisnikarji,
- zagotoviti enaka izhodišča za športni dosežek vsakemu tekmovalcu,
- zagotoviti priznanja, ki jih slovesno podelimo vsem tekmovalcem,
- spodbujajo vključevanje čim več prostovoljcev npr.: učencev, dijakov, študentov, tudi upokojencev,
- zagotoviti ob športnih tekmovanjih tudi spremljajoče kulturne programe npr.: razstave, koncerte, gledališke predstave, plese, obiske zgodovinskih in naravnih znamenitosti,
- nameniti pozornost organiziranosti na lokalni ravni, ki je osnova vseh nadaljnjih dejavnosti,
- spodbuditi udeležence mednarodnih srečanj specialne olimpijade, da uveljavljajo šport tudi v okolju, kjer živijo in delajo,
- možnost predstavitve športa iz programa specialne olimpijade na drugih večjih športnih prireditvah in tekmovanjih,
- uveljaviti dogajanje na specialni olimpijadi kot športni dogodek, ki zasluži široko medijsko pozornost.

Pri specialni olimpijadi poudarjamo pomen moči duha, spretnosti in poguma ter sodelovanja in iskrenega uživanja v športu. Verjamemo, da ukvarjanje s športom tudi ljudem z motnjami v duševnem razvoju omogoča kakovostnejše in samozavestnejše življenje.

2.2.4 Razvoj specialne olimpijade na Slovenskem

Temelj za razvoj specialno-olimpijskega gibanja v Sloveniji sega v leto 1988 z organizacijo takratnih atletskih športnih iger, ki so bile tako družabne kot tekmovalne narave, na takratni republiški ravni in v strokovni usposobljenosti prvih oseb (Marijan Lačen, Tomaž Jereb, Ivanka Srebot, Ida Jurgec, Stojan Turičnik), ki so si v tem obdobju pridobili potrebno znanje v tujini in doma. Po začetnih iskanjih usmeritev je pot gibanja po umestitvi v slovenski prostor samo še strmo naraščala. Specialna olimpijada je postajala vse bolj kakovostna. Tekmovanja na vseh ravneh organiziranosti (lokalna, regijska in državna) so dobila mesto pod okriljem Zveze za šport invalidov Slovenije.

S prodiranjem v medijski prostor se je začelo ozaveščanje javnosti o razumevanju in sprejemanju drugačnosti. Z razvojem novih vsebin in programov ter s širjenjem uradnih in demonstracijskih športov pa sta na veselje vseh v gibanju rasla predvsem množičnost in članstvo ter prepoznavnost Specialne olimpijade navzven, v širšem družbenem prostoru (Turičnik 2005). Šest zavodov za delovno usposabljanje je skupaj s krovno organizacijo Zvezo Sožitje moralno in denarno podprlo idejo in filozofijo Specialne olimpijade in njim velja danes pripisati množičnost, ki je narasla na 82 članic in 1750 članov.

Na zgodbo o uspehu je lahko ponosna tako stroka kot tudi starši oseb s posebnimi potrebami. Vsi skupaj ostajamo zavezani športnikom Specialne olimpijade, pridobljenim vrednotam in filozofiji Specialne olimpijade, ki zagotavlja, da tako športniki kot njihove družine zanesljivo živijo bolj zadovoljno, osmišljeno in kakovostno življenje (Turičnik, 2005).

V Sloveniji se je v okviru gibanja Specialne olimpijade začelo sodelovati že leta 1990, formalno pa je bila Slovenija v svetovno gibanje priključena tri leta kasneje. Še v okviru takratne Jugoslavije je slovenska ekipa leta 1990 sodelovala na Evropskih igrah na Škotskem, leto dni kasneje pa so prvič poleteli v Ameriko in se priključili tekmovalcem na svetovnih Poletnih igrah v Minneapolisu. Leta 1993 so slovenski tekmovalci, takrat že pod imenom formalno priznane slovenske organizacije, sodelovali na prvih svetovnih Zimskih igrah v Schladmingu ter se od omenjenega leta redno udeleževali na svetovnih igrah, s katerih so slovenski tekmovalci prinašali številne medalje (New Haven, 1995; Toronto, 1997; Severna Karolina, 1999; Aljaska, 2001; Dublin, 2003 in Nagano, 2005; Šanghaj 2007; Idaho, 2009). Naslednja priložnost bo leta 2011, ko bodo igre v grških Atenah. (Spoznajte nas, 2010)

2.2.5 Kronološki pregled svetovnih iger Specialne olimpijade

(povzeto po Polc, 2004)

19.–20. julij 1968

Prve mednarodne poletne igre Specialne olimpijade so potekale v Chichagu, Illinois. Sodelovalo je 26 zveznih držav Amerike ter gostje iz Kanade.

13.–15. avgust 1970

Organizirane so bile druge poletne igre Specialne olimpijade v Chichagu. Iger se je udeležilo 2000 športnikov. Sodelovalo je vseh 50 ameriških zveznih držav ter gosti iz Francije in Portorika.

13.–18. avgust 1972

V Los Angelesu so bile organizirane tretje poletne svetovne igre Specialne olimpijade, na katerih je sodelovalo približno 2500 športnikov in športnic.

7.–11. avgust 1975

Organizirane so bile četrte poletne igre Specialne olimpijade v Mt. Pleasant (Michigan). Iger se je udeležilo 3200 športnikov in športnic iz vseh zveznih držav ZDA ter tekmovalci iz desetih držav izven ZDA. Prvič je igre prenašala ena izmed televizijskih postaj-SBS.

5.–11. februar 1977

Prve svetovne zimske igre Specialne olimpijade z udeležbo več kot 500 športnikov, ki so tekmovali v alpskem smučanju in drsanju, so bile organizirane v Steamboat Springsu v Coloradu. Igre so prenašale tri televizijske postaje: CBS, ABC in NBC.

8.–13. avgust 1979

Pete svetovne poletne igre Specialne olimpijade so bile organizirane v New Yorku na državni univerzi Brockport. Sodelovalo je več kot 3500 športnikov in športnic iz vseh zveznih držav ZDA ter še dvajsetih držav izven ZDA.

8.-13. marec 1981

V Vermontu so bile organizirane druge zimske svetovne igre Specialne olimpijade. Na igrah je sodelovalo približno 600 tekmovalcev. Tekmovali so v alpskem smučanju, smučarskem teku ter umetnostnem drsanju.

12.–18. julij 1983

Šeste svetovne poletne igre Specialne olimpijade so bile organizirane na državni univerzi Naton Rouge v Louisiani. Sodelovalo je 4000 tekmovalcev iz vseh zveznih držav ZDA ter še iz 50-ih držav izven ZDA. Na otvoritveni slovesnosti je bilo prisotnih rekordnih 60000 ljudi.

24.–29. marec 1985

Organizirane so bile tretje zimske igre Specialne olimpijade v Park City-u. Sodelovalo je 800 športnikov iz 14ih držav. Tega leta se je gibanju pridružila Ljudska Republika Kitajska in tako postala 65 država, ki je uradno pridružena specialno-olimpijskemu gibanju.

31. julij–8. avgust 1987

Univerza Notre Dame v Indiani je gostila sedme poletne svetovne igre Specialne olimpijade. Iger se udeleži približno 4700 tekmovalcev iz 70ih držav sveta. Igre je preko televizijskih sprejemnikov spremljajo več kot 150 milijonov ljudi.

1.–8. april 1989

V Lake Tahoe-u v Kaliforniji so bile organizirane četrte zimske igre Specialne olimpijade. Sodelovalo je 1000 športnikov iz 18ih držav.

19.–27. julij 1991

V Minneapolisu v Minnesoti so bile organizirane osme poletne igre Specialne olimpijade. Sodelovalo je več kot 6000 tekmovalcev in tekmovalk iz 100 držav oziroma programov. Igre so bile največji športni dogodek tega leta v svetu. Izraz Mednarodne igre Specialne olimpijade se uradno spremeni v Svetovne igre Specialne olimpijade.

20.–27. marec 1993

Prireditelj petih svetovnih zimskih iger Specialne olimpijade je bil Schladming v sosednji Avstriji. Prvič so bile zimske igre organizirane izven ZDA. Sodelovalo je 1600 tekmovalcev in tekmovalk iz 50ih držav. Tekmovanja so potekala v petih zimskih športih.

1.–9. julij 1995

Preko 7000 tekmovalk in tekmovalcev iz 143 držav je sodelovalo na devetih poletnih igrah Specialne olimpijade v New Havenu. V tekmovalnem sporedu je bilo že 21 športov.

1.–8. februar 1997

Športni dogodek leta v svetu so bile šeste zimske igre specialne olimpijade v Torontu v Kanadi. Na igrah je v petih zimskih športnih tekmovalo skoraj 2000 tekmovalcev in tekmovalk iz 73 držav.

26. junij–4. julij 1999

Desete svetovne poletne igre specialne olimpijade so bile organizirane v Severni Karolini. Sodelovalo je več kot 7000 športnikov in športnic iz 150 držav sveta. Tekmovanja so potekala v 19ih športih.

4.–11. marec 2001

Tega leta so bile sedme zimske svetovne igre Specialne olimpijade v Anchorageju na Aljaski. Tekmovalo je 2750 tekmovalcev iz 79 držav, ki so se merili v alpskem smučanju, smučarskemu teku, talnem hokeju, hitrostnem in umetnostnem drsanju ter deskanju. (Andrejc, 2001)

21.–29. junij 2003

Enajste poletne svetovne igre Specialne olimpijade so se odvijale v Dublinu. To so bile prve poletne igre organizirane izven ZDA. Na njih je tekmovalo 7350 tekmovalcev iz 172 držav. (Lačen, 2003)

26. februar–5. marec 2005

Igre so bile organizirane v Naganu. Skupaj je na igrah sodelovalo 1800 tekmovalcev iz 83 držav. Tu je bilo število sodelujočih držav precej večje kot na rednih zimskih olimpijskih igrah, kar gre predvsem na račun talnega hokeja, ki ga igrajo tudi v državah, kjer ne poznajo prave zime.

2.–11. oktober 2007

Poletno verzijo Svetovnih iger specialne olimpijade je gostila Kitajska. Igre so potekale v Šanghaju. Nastopilo je nekaj manj kot 10.000 športnikov iz 165 držav.

7.–13. februar 2009

3000 športnikov iz 106 držav se je pomerilo na devetih zimskih igrah Specialne olimpijade v Boise-u, v zvezni državi Idaho.

Slika 1: Število tekmovalcev na posameznih poletnih svetovnih igrah.

Na Sliki 1 je prikazano število tekmovalcev na posameznih poletnih svetovnih igrah.

Slika 2: Število nastopajočih držav na posameznih poletnih svetovnih igrah.

V Sliki 2 je prikazano število nastopajočih držav na posameznih poletnih svetovnih igrah.

Slika 3: Število tekmovalcev na posameznih zimskih svetovnih igrah.

Na Sliki 3 je prikazano število tekmovalcev na posameznih zimskih svetovnih igrah.

Slika 4: Število nastopajočih držav na posameznih zimskih svetovnih igrah.

Na Sliki 4 je prikazano število nastopajočih držav na posameznih zimskih svetovnih igrah.

3 CILJI

Glede na predmet in problem so cilji diplomskega dela naslednji:

- predstaviti slovenske delegacije na posameznih svetovnih igrah specialne olimpijade od leta 1991 dalje;
- predstaviti svetovne igre specialne olimpijade v širšem kontekstu;
- predstaviti svetovne igre specialne olimpijade na bolj osebni način skozi oči udeležencev;
- dati posameznika, udeleženca na svetovnih igrah specialne olimpijade v prvo vrsto.

4 METODE DELA

Pri strokovnem diplomskem delu sem uporabil deskriptivno (opisno) metodo dela. Diplomsko delo je monografskega tipa. Pri pisanju sem si pomagal z domačimi in tujimi viri iz različnih medijev, uporabil sem tudi metodo pogovora in metodo lastnih spoznanj.

5 RAZPRAVA

5.1 Slovenski športniki in spremljevalci na svetovnih igrah Specialne olimpijade od l. 1991 dalje

5.1.1 POLETNE SVETOVNE IGRE 1991, Minneapolis – St. Paul, 19. – 27.7.1991

Tabela 1:

Naši tekmovalci v Minneapolisu 1991

1	DRČAR	Ana
2	GLAŽAR	Gašper
3	KORBAR	Jure
4	KRŽIŠNIK	Manfred
5	MOČENIK	Janez
6	NOVAK	Jože
7	ŠALAMUN	Marjan
8	URŠIČ	Robert

V Tabeli 1 so navedeni vsi slovenski tekmovalci v Minneapolisu 1991.

Tabela 2:

Šport, uvrstitev in disciplina naših tekmovalcev v Minneapolisu 1991

Ime in priimek	šport	uvrstitev	disciplina
Uršič Robert	atletika	2. mesto	met krogle
Drčar Anica	atletika	4. mesto	skok v daljavo
Novak Jože	kolesarstvo	1. mesto	5 km
		3. mesto	1 km
Šalamun Marjan	kolesarstvo	3. mesto	5 km
Kržišnik Manfred	košarka	4. mesto	elementi košarke
Močenik Janez	košarka	3. mesto	elementi košarke

Glažar Gašper	plavanje	6. mesto	25 m prosto
Korbar Jure	plavanje	1. mesto	25 m prosto
		2. mesto	50 m prosto

V Tabeli 2 so navedeni šport, uvrstitev in disciplina naših tekmovalcev v Minneapolisu 1991.

Tabela 3:

Število medalj za Slovenijo v Minneapolisu 1991

zlata	2
srebrna	2
bronasta	3
skupaj	7

V Tabeli 3 je navedeno število posameznih in skupno število medalj za Slovenijo.

Borba za medalje in neodvisnost

V času od 20. – 26. 7. 1991 so se v Minneapolisu odvijale osme poletne svetovne igre na katerih je sodelovalo osem tekmovalcev in tekmovalk iz Slovenije. Igre so potekale pod geslom »*Vi ste zmagovalci vsega sveta*«.

Svetovne igre specialne olimpijade so bile prva velika športna prireditev po razglasitvi neodvisnosti Slovenije. Slovenski predstavniki so to neodvisnost častno zastopali. Na slavnostnem odprtju, ki so se ga udeležili mnogi ameriški senatorji in kongresniki, ter preko 60.000 gledalcev, so slovenski predstavniki vkorakali v majicah z napisom Slovenija. Tudi na sklepni slovesnosti se je vila slovenska zastava z napisom Slovenija. Največji minnesotski dnevnik Star Tribune, ki ga vsak dan prebira 4 milijone ljudi, je 26. julija na naslovni strani zapisal: »Slovenska ekipa se bori za medalje in za svojo neodvisnost.«

Slovenski specialni olimpijci se v domovino niso vrnil le z sedmimi medaljami, temveč tudi s prijetnim občutkom, da so bili pomembni ambasadorji slovenstva v ZDA.

Tabela 4:

Spremljevalci in trenerji v Minneapolisu 1991

1	LAČEN	Marijan	vodja delegacije
2	JEREB	Tomaž	pomočnik vodje delegacije
3	JERIHA	Dušanka	trener
4	MILIČEVIČ	Ljubomir	trener
5	PRAPROTNIK	Janko	trener
6	RADOŠ	Ilija	trener
7	TURIČNIK	Stojan	trener
8	BETON	Tea	trenerka

V Tabeli 4 so navedeni trenerji in spremljevalci v Minneapolisu 1991.

5.1.2 ZIMSKE SVETOVNE IGRE 1993, Schladming, 20. – 27.3.1993

Tabela 5:

Naši tekmovalci v Schladmingu 1993

1	BREZOVAR	Ivan
2	FANEDL	Zvonko
3	FAŠING	Milan
4	FILIPČIČ	Daniela
5	KOKOL	Roman
6	KONTE	Tatjana
7	LAPAJNE	Alenka
8	LAVREŃIČ	Bojana
9	LEVAČIČ	Ignac
10	MEŠIČ	Najda
11	RAVNOHRIB	Nevenka
12	TURŠIČ	Jože

V Tabeli 5 so navedeni vsi slovenski tekmovalci v Schladmingu 1993.

Slika 5: Schladming 1993.

Na Sliki 5 je predstavljena slovenska delegacija v Schladmingu 1993.

Tabela 6:

Šport, uvrstitev in disciplina naših tekmovalcev v Schladmingu 1993

Ime in priimek	šport	uvrstitev	disciplina
Brezovar Ivan	smučarski tek	3. mesto	5 km
		2. mesto	1 km
Faneli Zvonko	smučarski tek	5. mesto	5 km
		2. mesto	1 km
Fašing Milan	smučarski tek	1. mesto	1 km
Lavrenčič Bojana	smučarski tek	4. mesto	1 km
		2. mesto	500 m
Konte Tatjana	smučarski tek	1. mesto	100 m

		2. mesto	50 m
Filipčič Daniela	smučarski tek	8. mesto	100 m
		1. mesto	50 m
Kokol Roman	alpsko smučanje	1. mesto	slalom
		2. mesto	smuk
Turšič Jože	alpsko smučanje	2. mesto	slalom
		2. mesto	veleslalom
Mešič Najda	alpsko smučanje	4. mesto	slalom
		5. mesto	veleslalom
Lapajne Alenka	alpsko smučanje	5. mesto	slalom
		2. mesto	veleslalom
Ravnohrib Nevenka	alpsko smučanje	2. mesto	slalom
		3. mesto	veleslalom
Levačič Ignac	alpsko smučanje	1. mesto	veleslalom
		2. mesto	smuk

V Tabeli 6 so navedeni šport, uvrstitev in disciplina naših tekmovalcev v Schladmingu 1993.

Tabela 7:

Število medalj za Slovenijo v Schladmingu 1993

zlata	5
srebrna	10
bronasta	2
skupaj	17

V Tabeli 7 je navedeno število posameznih in skupno število medalj za Slovenijo.

Slika 6: Schladming 1993

Na Sliki 6 so nekateri naši tekmovalci v alpskem smučanju.

Tabela 8:

Spremljevalci in trenerji, Schladming 1993

1	BLAZNIK	Boris	delegat
2	LAČEN	Marijan	delegat
3	FLORJANČIČ	Matjaž	trener
4	MILIČEVIČ	Ljubomir	trener
5	SAMASTUR	Gregor	trener
6	MULEC	Bronka	trenerka
7	PODKRIŽNIK	Alenka	trenerka
8	PRINCES	Tanja	trenerka
9	SREBOT	Ivanka	trenerka

V Tabeli 8 so navedeni trenerji in spremljevalci v Schladmingu 1993.

5.1.3 POLETNE SVETOVNE IGRE 1995, New Heaven, 1. –7.7.1995

Tabela 9:

Naši tekmovalci v New Heavnu 1995

1	BEDEN	Maja
2	DRČAR	Anica
3	DVORNIK	Mojca
4	GROS	Bogdan
5	JAKOB	Sebastjan
6	KOKOL	Roman
7	KRAMBERGER	Tadej
8	KRŽIŠNIK	Manfred
9	LESKOVAR	Jože
10	LEVAČIČ	Ignac
11	PERNEK	Majda
12	PLANINŠEK	David
13	PLEŠNIK	Darko
14	SEFEROVIČ	Željko
15	TROBEC	Dimitrij
16	VOGRIN	Sebastjan
17	ZAZJAL	Venči
18	ŽIVEC	Sandra

V Tabeli 9 so navedeni vsi slovenski tekmovalci v New Heavnu 1995.

Slika 7: New Heaven 1995

Na Sliki 7 je prikazana slovenska delegacija na igrah v New Heavnu 1995.

Tabela 10:

Šport, uvrstitev in disciplina naših tekmovalcev v New Heavnu 1995

Ime in priimek	šport	uvrstitev	disciplina
Kramberger Tadej	atletika	1. mesto	skok v daljino iz mesta
		5. mesto	met krogle
		7. mesto	tek na 100 m
Drčar Anica	atletika	1. mesto	skok v daljino iz mesta
		6. mesto	met krogle
		8. mesto	tek na 100 m
Živec Sandra	atletika	2. mesto	skok v daljino iz mesta
		6. mesto	skok v daljino
		8. mesto	tek na 200 m
Planinšek David	atletika	2. mesto	skok v daljino
		2. mesto	tek na 100 m
		4. mesto	tek na 200 m

Pernek Majda	plavanje	1. mesto	50 m prsno
		1. mesto	100 m prsno
		6. mesto	50 m prosto
Kokol Roman	plavanje	2. mesto	50 m prosto
		4. mesto	200 m prosto
		7. mesto	100 m prosto
Zazijal Venči	kolesarstvo	1. mesto	5 km (cestna dirka)
		1. mesto	10 km (kronometer)
		5. mesto	25 km (cestna dirka)
Beden Maja	kolesarstvo	1. mesto	1 km (kronometer)
		2. mesto	10 km (cestna dirka)
		3. mesto	5 km (cestna dirka)
Dvornik Mojca	namizni tenis	2. mesto	posamezno
Jakob Sebastjan	namizni tenis	4. mesto	posamezno
Dvornik Mojca, Jakob Sebastjan	namizni tenis	2. mesto	dvojice
Seferovič Željko, Piešnik Darko, Leskovar Jože, Levačič Ignac, Gros Bogdan, Kržišnik Manfred, Vogrin Sebastjan, Trobec Dimitrij	nogomet	1. mesto	nogometni turnir

V Tabeli 10 so navedeni šport, uvrstitev in disciplina naših tekmovalcev v New Heavnu 1995.

Tabela 11:

Število medalj za Slovenijo v New Heavnu 1995

zlata	8
srebrna	6
bronasta	1
skupaj	15

V Tabeli 11 je navedeno število posameznih in skupno število medalj za Slovenijo.

Dan zamude in veličastna otvoritev

V času od 1. do 9. julija 1995 so bile v New Heavnu (Connecticut, ZDA) devete poletne svetovne igre Specialne olimpijade. V okviru maksimalne dovoljene kvote se je iger udeležila tudi 26-članska reprezentanca specialne olimpijade Slovenije – SOS (18 tekmovalcev in 8 spremljevalcev). Reprezentanca je bila določena na osnovi razpisa, ki so ga sprejele vse članice Specialne olimpijade Slovenije. Na razpis se je prijavilo 80 tekmovalcev in 30 trenerjev. Ekipa naj bi na pot odšla 25. 6., in sicer preko Trsta do Rima in od tam do New Yorka. Zaradi stavke je ekipa morala potovati z avtobusom iz Trsta v München in od tam v New York. Zaradi tega je izgubila en dan. Do petka 30. 6. so bili člani ekipe gostje ameriških družin v mestu Beacon Falls (država Connecticut je na enak način gostila vseh 7200 tekmovalcev in okoli 3000 spremljevalcev). Namen tega bivanja je bil v spoznanju ameriškega načina življenja. Namen je v celoti uspel in so člani ekipe dodobra spoznali ameriško gostoljubnost. Nato se je ekipa preselila v olimpijsko vas (Univerza Yale). Otvoritev iger je bila na slovitem stadionu Yale Bowl in si jo je ogledalo 80.000 gledalcev. Na otvoritvi so sodelovale mnoge svetovne medijske zvezde. Igre je pozdravil in odprl predsednik ZDA Bill Clinton. Otvoritvi je prisostvoval tudi naš generalni konzul v New Yorku Matjaž Kovačič.

Šport, športni duh, sijaj

Tekmovanja so se začela že na dan otvoritve 1. 7. in so potekala vse do zadnjega dne 9. 7., ko je bila tudi zaključna slovesnost. Slovenska ekipa je sodelovala v 5 od 23 športov. Tekmovalni sistem specialne olimpijade je zastavljen tako, da so najprej predtekmovanja z določitvijo skupin po sposobnostih, nato kvalifikacije in nato finalna tekmovanja.

Igre 1995 so bile organizirane pod motom: 3xS (sport/šport, spirit/športni duh, splendor/sijaj).

V celoti so se vsa tri izhodišča potrdila:

- devet dni iger je za 7200 športnikov iz celega sveta prineslo napete in zanimive boje;
- v celoti se je potrdil duh specialne olimpijade, ki daje vsem osebam z motnjo v duševnem razvoju višjo kakovost življenja;
- blišč iger z otvoritvijo in zaključno slovesnostjo ter mnogimi spremljajočimi aktivnosti je resnično odprl pot, kot so govorili organizatorji, 21.stoletju.

Slovenski tekmovalci so bili na teh igra nadvse uspešni, s ponosom in zadovoljstvom so zastopali svojo državo. Domov so se vrnil polni novih izkušenj, bogatih doživetij in novih spoznanj, kar vse je pozitivno vplivalo na nadaljnji razvoj specialne olimpijade Slovenije in s tem na kvaliteto življenja oseb z zmerno in težjo motnjo v duševnem razvoju.

Tabela 12:

Spremljevalci in trenerji, New Heaven 1995

1	LAČEN	Marijan	vodja delegacije
2	JEREB	Tomaž	pomočnik vodje delegacije
3	GREGOR	Danilo	trener
4	MILIČEVIČ	Ljubomir	trener
5	ŠTEMBERGER	Leon	trener
6	BURNIK	Polona	trenerka
7	MULEC	Bronka	trenerka
8	VIDOVIČ	Ivanka	trenerka

V Tabeli 12 so navedeni trenerji in spremljevalci v New Heavnu 1995.

5.1.4 ZIMSKE SVETOVNE IGRE 1997, Toronto, 1. – 8.2.1997

Tabela 13:

Naši tekmovalci v Torontu 1997

1	CESAR	Marija
2	CIPOT	Silvija
3	FANEDL	Zvonko
4	GLIHA	Danica
5	GUBANC	Iztok
6	JUVAN	Janez
7	KLEMENČIČ	Jure
8	KRANJC	Karli

9	LEDINEK	Stanko
10	LESKOVAR	Aleš
11	MAJERLE	Janez
12	MOŽE	Franci
13	PESKAR	Milena
14	PRPAR	Aleš
15	ŠENVETER	Slavica
16	ŠERUGA	Silva

V Tabeli 13 so navedeni vsi slovenski tekmovalci v Torontu 1997.

Slika 8: Toronto 1997

Na Sliki 8 je slovenska delegacija v Torontu 1997.

Tabela 14:

Šport, uvrstitev in disciplina naših tekmovalcev v Torontu 1997

Ime in priimek	šport	uvrstitev	disciplina
Cipot Silvija	alpsko smučanje	2. mesto	slalom
		3. mesto	veleslalom
		2. mesto	smuk

Gubanc Iztok	alpsko smučanje	3. mesto	10m
		2. mesto	super glide
		3. mesto	glide
Ledinek Stanko	alpsko smučanje	6. mesto	veleslalom
		4. mesto	smuk
		3. mesto	slalom
Leskovar Aleš	alpsko smučanje	5. mesto	veleslalom
		6. mesto	smuk
		5. mesto	slalom
Majerle Janez	alpsko smučanje	3. mesto	smuk
		5. mesto	slalom
		5. mesto	veleslalom
Može Franci	alpsko smučanje	5. mesto	slalom
		4. mesto	smuk
		2. mesto	veleslalom
Peskar Milena	alpsko smučanje	3. mesto	smuk
		1. mesto	veleslalom
Prpar Aleš	alpsko smučanje	5. mesto	smuk
		3. mesto	veleslalom
		4. mesto	slalom
Cesar Marija	smučarski tek	2. mesto	50 m
		3. mesto	100 m
		2. mesto	500 m
Fanedl Zvonko	smučarski tek	2. mesto	3 km
		1. mesto	3x1 km
			5 km
Gliha Danica	smučarski tek	3. mesto	1 km
		7. mesto	3x1 km
		2. mesto	500 m
Juvan Janez	smučarski tek	1. mesto	3 km

		1. mesto	1 km
		1. mesto	3x1 km
Klemenčič Jure	smučarski tek	1. mesto	500 m
		6. mesto	1 km
Kranjc Karli	smučarski tek	7. mesto	3x1 km
		diskv.	10 km
Šenveter Slavica	smučarski tek	5. mesto	3 km
		7. mesto	3x1 km
			5 km
Šeruga Silva	smučarski tek	1. mesto	3x1 km
		1. mesto	3 km
		6. mesto	1 km

V Tabeli 14 so navedeni šport, uvrstitev in disciplina naših tekmovalcev v Torontu 1997.

Tabela 15:

Število medalj za Slovenijo v Torontu 1997

zlata	6
srebrna	8
bronasta	9
skupaj	23

V Tabeli 15 je navedeno število posameznih in skupno število medalj za Slovenijo.

Tabela 16:

Spremljevalci in trenerji, Toronto 1997

1	LAČEN	Marijan	vodja delegacije
2	JEREB	Tomaž	pomočnik vodje delegacije
3	BARIČ	Matjaž	trener
4	MILIČEVIČ	Ljubomir	trener
5	PUMPAS	Franc	trener
6	ŠIPEK	Danijel	trener
7	KNEŽEVIČ	Rosanda	trenerka

8	PRINCES	Tanja	trenerka
---	---------	-------	----------

V Tabeli 16 so navedeni trenerji in spremljevalci v Torontu 1997.

5.1.5 POLETNE SVETOVNE IGRE, Raleigh, Severna Karolina, 27.6. – 3.7.1999

Tabela 17:

Naši tekmovalci v Raleighu 1999

1	ABS	Markus
2	BITENC	Andreja
3	DE REYA	Igor
4	FAŠING	Milan
5	FRANGEŽ	Branko
6	GAŠPERŠIČ	Mišo
7	GRBAC	Mario
8	GRUT	Bojan
9	JANČIČ	Drago
10	KOVAČ	Slavko
11	KRANJC	Danica
12	KRAPEC	Roman
13	KRESNIK	Denis
14	LAKNER	Ivo
15	MAMUZA	Dijana
16	MEDVED	Doroteja
17	PERNEK	Janez
18	RAUH	Andrej
19	RAVNIKAR	Toni
20	RAZBORŠEK	Marjeta
21	SOBOČAN	Aleš
22	STOJKOVIČ	Helena
23	ZALETEL	Tina
24	ZALOKAR	Silvo

V Tabeli 17 so navedeni vsi slovenski tekmovalci v Raleighu 1999.

Tabela 18:

Šport, uvrstitev in disciplina naših tekmovalcev v Raleighu 1999

Ime in priimek	šport	uvrstitev	disciplina
Bitenc Andreja	plavanje	4. mesto	100 m prsno
		diskv.	50 m prsno
Grbac Mario	plavanje	3. mesto	800 m prosto
		2. mesto	1500 m prosto
		4. mesto	400 m prosto
Medved Doroteja	plavanje	1. mesto	25 m prosto
Sobočan Aleš	plavanje	1. mesto	100 m prosto
		1. mesto	50 m prosto
		4. mesto	200 m prosto
Fašing Milan	atletika	8. mesto	400 m
		1. mesto	4x400 m
		diskv.	200 m
		4. mesto	4x100 m
Jančič Drago	atletika	1. mesto	1500 m
		1. mesto	4x400 m
		4. mesto	4x100 m
		3. mesto	800 m
Kranjc Danica	atletika	1. mesto	1500 m
		1. mesto	3000 m
		1. mesto	800 m
Mamuza Dijana	atletika	3. mesto	400 m
		diskv.	800 m
		8. mesto	200 m
Pernek Janez	atletika	1. mesto	4x400 m
		4. mesto	4x100 m
		2. mesto	100 m
		4. mesto	met krogle-4 kg

Rauh Andrej	atletika		pentatlon
		1. mesto	4x400 m
		4. mesto	4x100 m
Kovač Slavko	kolesarstvo	2. mesto	500 m (kronometer)
		1. mesto	1 km (kronometer)
Zaletel Martina	kolesarstvo	5. mesto	10 km (kronometer)
		5. mesto	5 km (kronometer)
		5. mesto	5 km (cestna dirka)
Grut Bojan	namizni tenis	3. mesto	dvojice
		2. mesto	mešane dvojice
		1. mesto	posamično
Kresnik Denis	namizni tenis	3. mesto	mešane dvojice
		3. mesto	dvojice
		4. mesto	posamično
Razboršek Marjeta	namizni tenis	3. mesto	dvojice
		3. mesto	posamično
		2. mesto	mešane dvojice
Stojkovič Helena	namizni tenis	3. mesto	mešane dvojice
		1. mesto	posamično
		3. mesto	dvojice
Abs Markus, De Reya Igor, Frangež Branko, Gašperšič Mišo, Krapec Roman, Lakner Ivan, Ravnikar Toni, Zalokar Silvester	nogomet	5. mesto	nogomet

V Tabeli 18 so navedeni šport, uvrstitev in disciplina naših tekmovalcev v Raleighu 1999.

Tabela 19:

Število medalj za Slovenijo v Raleighu 1999

zlata	11
srebrna	4
bronasta	9
skupaj	24

V Tabeli 19 je navedeno število posameznih in skupno število medalj za Slovenijo.

Vse je stvar odnosa, pogleda, stališča

Desete poletne svetovne igre specialne olimpijade so potekale od 26. 6. do 4. 7. 1999 v Severni Karolini v ZDA pod zgovornim in aktualnim motom: »*It is all about attitude* – vse je stvar odnosa (pogleda, stališča).« To pa bi, izraženo v kratkem bistvu, pomenilo: Če vidimo motnjo v razvoju kot problem, je to stvar našega odnosa (ali širšega družbenega odnosa), če pa motnje v duševnem razvoju ne vidimo kot problem, je to zopet stvar našega odnosa.

Ameriški mediji so igre propagirali (in prodali) kot največji športni dogodek na svetu v letu 1999. In v marsičem so igre res bile to: udeležilo se jih je več kot 7900 športnikov iz 152 držav z vseh kontinentov sveta, igre je organiziralo in izvedlo 38.000 profesionalcev in volonterjev. Otvoritvene slovesnosti, ki je bila izvedena z vsem ameriškim bliščem s Steviem Wonderjem, Bon Jovijem in Arnoldom Schwarzenegerjem, se je udeležilo več kot 50.000 gledalcev, na zaključni slovesnosti na stadionu slovite univerze Duke pa so se igre zaključile 4. julija ob dnevu neodvisnosti z veličastnim ognjemetom.

Skoraj 8.000 specialno olimpijskih športnikov je 8 dni tekmovalo v 19 športih, vključno v tako zahtevnih in atraktivnih disciplinah, kot so maraton, peterboj in plavanje na 1500 m prosto.

24 tekmovalcev, 8 trenerjev, 2 delegata, sodnica in novinarka

Slovenska ekipa, ki je bila izbrana na osnovi rezultatov na domačih tekmovanjih, je štela 24 tekmovalcev, poleg teh pa še 8 trenerjev in 2 delegata. Ekipa je na pot odšla 21. 6., nekaj dni kasneje pa so se ekipi pridružili še predstavniki družinskega programa (ki je v okviru specialne olimpijade zelo močno razvit), sodnica za kolesarstvo (prvič smo imeli Slovenci na igrah tudi sodnika) ter novinarka. Za Slovenijo so bile to za Minnesoto in Connecticutom 3. svetovne letne igre.

Kot že nekaj let nazaj je bil tudi tokrat pred začetkom iger organiziran tako imenovani Host Town program: celotna ekipa je bila gost v malem mestu na jugu Severne Karoline Elizabethtown. Namen tega bogatega in pestrega programa je bil spoznati ameriški način življenja. To je gostoljubnim meščanom Elizabethtowna v celoti uspelo. Ekipa je po štirih dneh bogata polnih doživetij, odpotovala v olimpijsko vas v Raleigh, glavno mesto Severne Karoline.

Bera medalj velika

Slovenci so sodelovali v petih športih: atletika, plavanje, namizni tenis, kolesarstvo, mali nogomet. Vsa tekmovanja so potekala brez večjih problemov. Največ težav je povzročala vročina, saj se je v zadnjih dneh tekmovanja povzpela temperatura do 40 stopinj Celzija. Rezultati večine tekmovalcev so bili nad pričakovanji, mnogi od njih so presegli svoje najboljše rezultate. Temu primerna je bila tudi bera osvojenih medalj: 13 zlatih, 4 srebrne in 7 bronastih. Ker število osvojenih medalj v specialni olimpijadi ni primerljivo z drugimi športi (ker so v tekmovanjih specialne olimpijade manjše skupine, v katerih se enaki pomerijo z enakimi), sta umestni sledeči primerjavi. V Connectcutu 1995 je slovenska ekipa osvojila 17 medalj, po številu tekmovalcev in številu osvojenih medalj je Slovenija v prvi četrtini sodelujočih držav. Pod pričakovanji so ostali le nogometaši, ki so v svoji skupini, ki pa je bila zelo težka (Brazilija, Kolumbija ...) osvojili 5. mesto.

Najboljši so bili: Danica Kranjc, 1. mesto na 3000 m v absolutni kategoriji (s tremi zlatimi kolajnami je Danica tudi naša najuspešnejša specialna olimpijka), Andrej Rauh, ki je v najtežji atletski disciplini v peteroboju v absolutni kategoriji osvojil 1. mesto, ter Aleš Sobočan, ki je na 100 m prosto v plavanju v absolutni kategoriji dosegel 1. mesto.

Ob ameriškem državnem prazniku 4. julija so se igre slovesno zaključile. Zaključila jih je ustanoviteljica specialne olimpijade Eunice Kennedy Schriwer z nadvse zgovornimi besedami: »Pred leti so vas skrivali, zapirali, danes ste na naslovnica največjih časopisov, na TV in se družite na slovitih Duke univerzi. Pred leti so vam govorili, da niste sposobni preteči 100 m, danes tečete maratone, se borite v peteroboju in plavate na 1500 m.«

Tabela 20:

Spremljevalci in trenerji, Raleigh 1999

1	LAČEN	Marijan	vodja delegacije
2	CVETKO	Irena	delegat
3	TURIČNIK	Stojan	trener

4	FERARIČ	Matjaž	trener
5	PRAPROTNIK	Janko	trener
6	MILIČEVIČ	Ljubomir	trener
7	ŠTEMBERGER	Leon	trener
8	KNEŽEVIČ	Rosanda	trenerka
9	PRINCES	Tanja	trenerka
10	UNKOVIČ	Darinka	trenerka

V Tabeli 20 so navedeni trenerji in spremljevalci v Raleighu 1999.

5.1.6 ZIMSKE SVETOVNE IGRE Anchorage 2001, Aljaska, 4.–11.3.2001

Tabela 21:

Naši tekmovalci v Anchoragu 2001

1	FLIS	Vida
2	HOJNIK	Zlatko
3	JAKOPEC	Benjamin
4	KOVAČ	Aljaž
5	KUBALE	Pavel
6	LAVRENCIČ	Bojana
7	MULIČ	Atif
8	OCVIRK	Helena
9	OVSENIK	Slavko
10	PAVLINEK	Janja
11	PLIBERŠEK	Monika
12	POTOČNIK	Vesna
13	PUŠNIK	Bernarda
14	ŠENVETER	Albin
15	TKALČIČ	Andrej
16	ZEMLJAK	Darinka

V Tabeli 21 so navedeni vsi slovenski tekmovalci v Anchoragu 2001.

Tabela 22:

Šport, uvrstitev in disciplina naših tekmovalcev v Anchoragu 2001

Ime in priimek	šport	uvrstitev	disciplina
Jakopec Benjamin	alpsko smučanje	4. mesto	veleslalom
		1. mesto	smuk
		5. mesto	slalom
Kovač Aljaž	alpsko smučanje	4. mesto	smuk
		3. mesto	slalom
		3. mesto	veleslalom
Kubale Pavel	alpsko smučanje	4. mesto	smuk
		1. mesto	slalom
		4. mesto	veleslalom
Lavrenčič Bojana	alpsko smučanje	3. mesto	veleslalom
		1. mesto	smuk
		4. mesto	slalom
Ocvirk Helena	alpsko smučanje	4. mesto	slalom
		2. mesto	veleslalom
		1. mesto	smuk
Pavlinek Janja	alpsko smučanje	2. mesto	slalom
		3. mesto	veleslalom
		4. mesto	smuk
Tkalčič Andrej	alpsko smučanje	5. mesto	veleslalom
		5. mesto	smuk
		3. mesto	slalom
Zemljak Darinka	alpsko smučanje	1. mesto	slalom
		5. mesto	smuk
		diskv.	veleslalom
Flis Vida	smučarski tek	3. mesto	50 m
		diskv.	100 m
Hojnik Zlatko	smučarski tek	5. mesto	10 km

		3. mesto	4x1 km
		5. mesto	7,5 km
		4. mesto	5 km
Mulič Atif	smučarski tek	3. mesto	4x1 km
		6. mesto	3 km
		2. mesto	1 km
		3. mesto	500 m
Ovsenik Slavko	smučarski tek	3. mesto	4x1 km
		2. mesto	1 km
		5. mesto	500 m
		4. mesto	3 km
Pliberšek Monika	smučarski tek	2. mesto	50 m
		2. mesto	100 m
Potočnik Vesna	smučarski tek	5. mesto	1 km
		2. mesto	500 m
Pušnik Barbara	smučarski tek	4. mesto	500 m
		6 .mesto	3 km
		4. mesto	1 km
Šenveter Albin	smučarski tek	3. mesto	4x1 km
		4. mesto	5 km
		1. mesto	7,5 km
		2. mesto	10 km

V Tabeli 22 so navedeni šport, uvrstitev in disciplina naših tekmovalcev v Raleighu 1999.

Tabela 23:

Število medalj za Slovenijo v Anchoragu 2001

zlata	6
srebrna	8
bronasta	8
skupaj	22

V Tabeli 23 je navedeno število posameznih in skupno število medalj za Slovenijo.

Ponosen sem, da lahko sodelujem

Od 4. do 11. marca so v Anchorage na Aljaski potekale sedme svetovne zimske igre Specialne olimpijade pod sloganom »*Proud to play.*« oziroma »*Ponosen sem, da lahko sodelujem.*« 1750 športnikom iz vsega sveta se je pridružilo šestnajst slovenskih, ki so skupaj osvojili kar 22 medalj oziroma skoraj medaljo in pol na športnika. Takšnega uspeha naši tekmovalci še niso dosegli.

Tekmovalci so se pomerili v šestih športih: alpskem smučanju, smučarskem teku, talnem hokeju, deskanju na snegu ter umetnostnem in hitrostnem drsanju. Tekmovanja so se odvijala v samem olimpijskem mestu in v okolici, alpsko smučanje na čudovitem smučišču Alyeske Resort, smučarski teki pa v Kincaid Parku.

Organizatorji so bili popolni, saj so poskrbeli tudi za ob športne dejavnosti. Na primer za kulturni in spoznavni program, program zdravih športnikov, v okviru katerega so posameznike v celoti pregledali. Kar polovico naše reprezentance so opremili z očali. Pripravili so delavnice, v katerih so športniki pekli pecivo, spoznavali kulturo Aljaske ali se družili s slavnimi osebami. Med njimi je bil zagotovo najbolj oblegan Arnold Schwarzeneger, ki že kar vrsto let sodeluje s Specialno olimpijado. Športniki pa so se srečali tudi z miss Amerike. Veliko vlogo pri igrah so odigrali tudi mediji, saj so jim namenili veliko pozornosti. CNN in USA Today sta skoraj vsak dan poročali s prizorišča. Igre so prikazovali kot največji športni multimedijski dogodek tega leta.

8 žensk in 8 moških

Slovenija je na Aljasko poslala osem žensk in osem moških, od katerih so vsi tekmovalci na igrah dosegli svoje najboljše rezultate v zadnjih dveh letih. Osem jih je nastopilo v alpskem smučanju, osem pa v smučarskem teku. Kot sem že omenil, so dobili 22 medalj, od tega šest zlatih ter osem srebrnih in bronastih.

V alpskem smučanju so zlate medalje osvojili Helena Ocvirk, ki je z dvema medaljama (poleg zlate v smuku in srebne v veleslalomu) najuspešnejša specialna olimpijka. Z zlatom so se okitili še Pavel Kubale in Darinka Zemljak v slalomu ter Benjamin Jakopc in Bojana Lavrenčič v smuku (bronasta tudi v veleslalomu). Janja Pavlinek je bila druga v slalomu ter tretja v veleslalomu. Aljaž Kovač je bil dvakrat tretji (veleslalom in slalom), Andrej Tkalcič pa je osvojil bronasto medaljo v slalomu.

Med smučarji tekači je zlato medaljo osvojil Albin Šenveter na 7,5 kilometra, ki je s tremi medaljami (srebrna na 10 kilometrov in bronasta v štafeti 4x1 kilometer) najuspešnejši slovenski športnik na teh zimskih svetovnih igrah. Prav tako je tri medalje osvojil Atif Mulič, eno srebrno (1 kilometer) ter dve bronasti (500 m ter v štafeti 4x1km). Monika Pliberšek je bila dvakrat druga (na 100 in 50 metrov), dve kolajni pa je dobil še Slavko Ovsenik (srebrno na 1 kilometer in bronasto v štafeti 4x1km). Po enkrat pa so na zmagovalni oder stopili Vesna Potočnik na drugo stopničko v teku na 500 m, Vida Flis na tretjo v teku na 50 m in Zlatko Hojnik s sotekmovalci na tretje mesto v štafeti 4x1km. Nekoliko manj sreče pa je imela Bernarda Pušnik, ki je bila dvakrat četrta.

Vojaško letalo iz Aljaske v Ameriko

Zaključek Specialne olimpijade je bil tako kot začetek zelo slovesen, z irskimi tradicionalnimi plesi in glasbo, kar pa ni bilo naključje. Naslednje svetovne igre Specialne olimpijade leta 2003 je gostil Dublin. Igre je sklenila Eunice Kennedy Shriver, ki je še vedno gonilna sila iger, in sicer takole: »Specialna olimpijada ni samo športno udejstvovanje, ampak tudi priložnost za ZDA, da poskušajo pripomoči k pozitivnim spremembam v vsakodnevem življenju oseb z motnjo v duševnem razvoju. Vi specialni olimpijci ste naši junaki!«

Naše športnike pa so z velikodušno potezo ob koncu iger še posebno presenetili ameriški vojaki, ki so jih z vojaškim letalom zastonj iz Aljaske prepeljali v Ameriko, kjer so imeli nadaljnjo letalsko povezavo z Evropo.

Tabela 24:

Spremljevalci in trenerji, Anchorau 2001

1	LAČEN	Marijan	vodja delegacije
2	MILIČEVIČ	Ljubomir	pomočnik vodje delegacije
3	POLC	Silvester	trener
4	ŠTEMBERGER	Leon	trener
5	BETON	Tea	trenerka
6	PRINCES	Tanja	trenerka
7	VIDOVIČ	Ivanka	trenerka
8	ZAJKO-VALDHUBER	Zvonka	trenerka

V Tabeli 24 so navedeni trenerji in spremljevalci v Anchoragu 2001.

5.1.7 POLETNE SVETOVNE IGRE Dublin 2003, Irska, 21. – 29.6.2003

Tabela 25:

Naši tekmovalci v Dublinu 2003

1	BORŠIČ	Sandi
2	BREJC	Miran
3	CAR	Nataša
4	ČAUŠEVIČ	Elvis
5	ČERNE	Mateja
6	COLJA	Mitja
7	GRILIČ	Danijel
8	HORVAT	Peter
9	JAN	Jožek
10	JERMAN	Matjaž
11	JURIČ	Irena
12	KREBELJ	Boštjan
13	LEDINEK	Stanko
14	LIPOVŠEK	Janko
15	MOROVIČ	Adrijana
16	NELEC	Martin
17	PETELIN	Monika
18	PUHEK	Vlado
19	RAJTER	Damjan
20	ROT	Uroš
21	ŽVIKART	Sašo

V Tabeli 25 so navedeni vsi slovenski tekmovalci v Dublinu 2003.

Tabela 26:

Šport, uvrstitev in disciplina naših tekmovalcev v Dublinu 2003

Ime in priimek	šport	uvrstitev	disciplina
Car Nataša	plavanje	1. mesto	50 m prsno
		5. mesto	4x50 m prosto
Jurič Irena	plavanje	2. mesto	50 m prosto
		2. mesto	100 m prosto
		5. mesto	4x50 m prosto

Krebelj Boštjan	plavanje	5. mesto	4x50 m prosto
		6. mesto	50 m prosto
		1. mesto	100 m prosto
Ledinek Stanko	plavanje	5. mesto	200 m prosto
		diskv.	800 m prosto
		5. mesto	4x50 m prosto
		1. mesto	400 m prosto
Černe Mateja	atletika	6. mesto	800 m
		6. mesto	1500 m
		4. mesto	4x100 m
Morovič Adrijana	atletika	5. mesto	200 m
		4. mesto	4x100 m
		3. mesto	100 m
Puhek Vlado	atletika	2. mesto	200 m
		4. mesto	4x100 m
		diskv.	skok v daljino
Rajter Damijan	atletika	4. mesto	4x100 m
		5. mesto	100 m
		4. mesto	200 m
Čaušević Elvis	kolesarstvo	4. mesto	500 m (kronometer)
		4. mesto	1 km (kronometer)
Lipovšek Ivan	kolesarstvo	1. mesto	15 km (cestna dirka)
		3. mesto	5 km (kronometer)
		5. mesto	10 km (cestna dirka)
Grilič Daniel	namizni tenis	4. mesto	posamično
		6. mesto	dvojice
		4. mesto	mešane dvojice
Petelin Monika	namizni tenis	4. mesto	posamično
		4. mesto	mešane dvojice

Rot Uroš	namizni tenis	6. mesto	dvojice
		3. mesto	posamično
Boršič Aleksander, Brejc Miran, Colja Mitja, Horvat Peter, Jan Jože, Jerman Matjaž, Nelec Martin, Žvikart Sašo	košarka	3. mesto	košarka

V Tabeli 26 so navedeni šport, uvrstitev in disciplina naših tekmovalcev v Dublinu 2003.

Tabela 27:

Število medalj za Slovenijo v Dublinu 2003

zlata	4
srebrna	3
bronasta	4
skupaj	11

V Tabeli 27 je navedeno število posameznih in skupno število medalj za Slovenijo.

Delimo čustva

Enajste poletne svetovne igre specialne olimpijade so pod geslom »*Share the feeling*« (delimo čustva) potekale od 21. do 29. junija 2003 v Dublinu na Irskem.

To so bile prve letne svetovne igre organizirane izven ZDA. Na igrah je sodelovalo 7350 tekmovalcev iz 172 držav in so s tem pomenile daleč največji športni dogodek v letu 2003 na svetu. Tekmovanja so potekala v 24 različnih športih.

Slovenska ekipa je na igrah štela 21 tekmovalcev in 9 spremljevalcev ter je tekmovala v petih športih: atletika, plavanje, namizni tenis, kolesarstvo in košarka. Ekipa je na Irsko odpotovala že 16. junija in bila pet dni gost mesta Carlow, kar je že običajna praksa Svetovnih iger specialne olimpijade nekaj zadnjih iger.

V teh petih dneh so imeli tekmovalci možnost treniranja, predvsem pa je bil čas namenjen privajanju na nove razmere in spoznavanju značilnosti in zanimivosti

države gostiteljice iger. Igre so se začele s slavnostno, enkratno in nepozabno otvoritveno slovesnostjo, kateri je prisostvovalo 75.000 ljudi. Igre je odprl Nelson Mandela, v programu pa so med drugimi sodelovali tudi Mohamed Ali, Arnold Schwarzeneger, Pierce Brosnan, Jon Bon Jovi, U2 in drugi.

9 dni, 4 zlate, 3 srebrne, 4 bronaste medalje

Tekmovanja so potekala devet dni po načelih Specialne olimpijade: kar pomeni, da vsi tekmovalci najprej tekmujejo v predtekmovanjih, nato pa se v finalu pomerijo enaki z enakimi in imajo tako vsi podobne možnosti za uspeh. Ekipa je skupaj osvojila 4 zlate, 3 srebrne in 4 bronaste medalje. V tekmovalnem smislu je bil uspeh ekipe nekoliko slabši kot na igrah pred štirimi leti. Kljub temu pa je bil zadovoljiv in kaže na resno delo Slovenije v Specialni olimpijadi in njeno uspešno vključenost v Svetovno specialno olimpijsko gibanje.

Enajste svetovne igre Specialne olimpijade so bile zelo uspešne in pomenijo veliko spodbudo nadaljnjemu razvoju Specialnega olimpijskega gibanja v Evropi. Irska se je izkazala kot zelo dobra organizatorica, Irci pa kot izredno gostoljubni gostitelji. V vseh pogledih so bile to najboljše igre Specialne olimpijade v njeni dotedanji zgodovini. Za vse specialne olimpijce in tako tudi za naše, je to nepozabna življenjska izkušnja, ki je obogatila njihova življenja ter dala spodbudo vsem drugim specialnim olimpijcem za resen trening v okviru Specialne olimpijade Slovenije.

Tabela 28:

Spremljevalci in trenerji, Dublin 2003

1	LAČEN	Marijan	vodja delegacije
2	ANDREJC	Urška	pomočnik vodje delegacije
3	MILIČEVIČ	Ljubomir	trener
4	PAULIČ	David	trener
5	POLC	Silvester	trener
6	ŠTEMBERGER	Leon	trener
7	CAKIČI	Pajazit	trener
8	VIDOVIČ	Ivanka	trenerka
9	BOHORČ	Suzana	trenerka

V Tabeli 28 so navedeni trenerji in spremljevalci v Dublinu 2003.

5.1.8 ZIMSKE SVETOVNE IGRE Nagano, Japonska, 26.2.–5.3.2005

Tabela 29:

Naši tekmovalci v Naganu 2005

1	BEZLAJ	Boštjan
2	BOJC	Janez
3	DEČMAN	Ivan
4	FIRBAS	Sašo
5	KRANJC	Danica
6	KRANJC	Kristjan
7	KRŽIŠNIK	Manfred
8	LEBAR	Karmen
9	MATIJEVIČ	Marija
10	PEGAN	Katja
11	PIRJEVEC	Anja
12	RAJTER	Damjan
13	ROGELŠEK	Maja
14	ŠTUMERGAR	Damjana
15	ŠUMANDL	Dejan
16	VOGRINEC	Ines

V Tabeli 29 so navedeni vsi slovenski tekmovalci v Naganu 2005.

Tabela 30:

Šport, uvrstitev in disciplina naših tekmovalcev v Naganu 2005

Ime in priimek	šport	uvrstitev	disciplina
Bezljaj Boštjan	alpsko smučanje	2. mesto	slalom
		2. mesto	veleslalom
		1. mesto	smuk
Bojc Janez	alpsko smučanje	1. mesto	slalom
		5. mesto	smuk
		2. mesto	veleslalom
Firbas Sašo	alpsko smučanje	1. mesto	slalom
		5. mesto	smuk
		1. mesto	veleslalom

Lebar Karmen	alpsko smučanje	1. mesto	slalom
		diskv.	veleslalom
		6. mesto	smuk
Pegan Katja	alpsko smučanje	3. mesto	veleslalom
		8. mesto	slalom
		2. mesto	smuk
Pirjevec Anja	alpsko smučanje	5. mesto	slalom
		3. mesto	veleslalom
		4. mesto	smuk
Rajter Damijan	alpsko smučanje	1. mesto	veleslalom
		1. mesto	smuk
		1. mesto	slalom
Vogrinc Ines	alpsko smučanje	1. mesto	smuk
		3. mesto	slalom
		5. mesto	veleslalom
Dečman Ivan	smučarski tek	6. mesto	1 km
		2. mesto	4x1 km
		5. mesto	500 m
Kranjc Danica	smučarski tek	2. mesto	3 km (prosto)
		2. mesto	4x1 km
		2. mesto	5 km (klasika)
Kranjc Kristjan	smučarski tek	4. mesto	100 m (klasika)
		1. mesto	50 m (klasika)
Kržišnik Manfred	smučarski tek	2. mesto	4x1 km
		1. mesto	7,5 km (kombinirano)
		3. mesto	5 km (prosto)
Matijević Marija	smučarski tek	2. mesto	25 m (klasično)
		1. mesto	50 m (klasično)
Rogelšek Maja	smučarski tek	5. mesto	1 km (prosto)
		1. mesto	500 m (prosto)

Štumergar Damjana	smučarski tek	2. mesto	50 m (klasično)
		1. mesto	100 m (klasično)
Šumandl Dejan	smučarski tek	2. mesto	4x1 km
		3. mesto	1 km (prosto)
		1. mesto	500 m (prosto)

V Tabeli 30 so navedeni šport, uvrstitev in disciplina naših tekmovalcev v Naganu 2005.

Tabela 31:

Število medalj za Slovenijo v Naganu 2005

zlata	15
srebrna	9
bronasta	5
skupaj	29

V Tabeli 31 je navedeno število posameznih in skupno število medalj za Slovenijo.

Zimske svetovne igre prvič izven Amerike

Naši izbranci so tokrat na zimskih svetovnih igrah Specialne olimpijade, ki so potekale od 26. 2.–5. 3. 2005, osvojili skupaj 29 medalj, štiri več kot jih je na zadnjih igrah enako število tekmovalcev dobilo na Aljaski. Število zlatih medalj je zavidljivo, kar petnajst (alpski smučarji so jih osvojili devet, smučarski tekači pa šest), kar Slovenijo uvršča v prvo četrtino držav, glede na število tekmovalcev.

»Veseli nas, da so bile igre tako po tekmovalni plati kot tudi po družabni imenitno doživetje za vse naše tekmovalce. Pokazalo pa se je, da je dobro, da so se svetovne igre iz Amerike, kjer so jih do nedavnega prirejali vse od ustanovitve tega gibanja, preselile tudi na druge celine. Vsak namreč lahko doda svoj del, svojo kulturo, in s tem naredi igre še boljše. Japonci pa so bili izredni gostitelji. Njihova prijaznost je premagale vse ovire. Poudariti pa seveda moram, da smo naravnost navdušeni nad uspehi, ki predstavljajo nov polet za nadaljnje delovanje,« je po koncu iger povedal vodja delegacije Marijan Lačen. (Dnevnik 9.3.2005; Z roko v roki)

Praznujmo skupaj je bil moto Svetovnih zimskih iger specialne olimpijade, ki so potekale od 26. februarja do 5. marca v olimpijskem Naganu na Japonskem.

Kot enakopravna samostojna članica svetovnega specialno olimpijskega gibanja se je iger udeležila 24-članska ekipa Specialne olimpijade Slovenije. Ekipo je sestavljalo 16 tekmovalcev (8 v alpskem smučanju in 8 v smučarskem teku) ter 8 trenerjev oziroma spremljevalcev. Skupaj je na igrah sodelovalo 1800 tekmovalcev iz 83 držav. S tem je bilo število sodelujočih držav precej večje kot na rednih zimskih olimpijskih igrah, kar gre predvsem na račun talnega hokeja, ki ga igrajo tudi v državah, kjer ne poznajo prave zime. Za slovensko ekipo so bile to že četrte zaporedne zimske svetovne igre. Na vseh doslej so bili udeleženci zelo uspešni, zato so bila tudi tokrat pričakovanja velika. Igre so se za slovenske udeležence začele na zelo vznemirljiv način, saj je na svoji poti iz grške Olimpije na Brniku pristal olimpijski ogenj skupaj s prvim slovenskim dobitnikom medalje na zimskih olimpijskih igrah Juretom Frankom. On je poskrbel, da so vsi slovenski udeleženci iger imeli priložnost, ki je dana le nekaterim, da so v svojih rokah držali olimpijsko baklo in tako že doma doživeli duh olimpijskega gibanja.

Spoznavni dnevi kulture

Kot že nekaj iger, so se tudi te začele s tridnevnim programom, ki ga za delegacije pripravijo posamezna mesta. Slovenci so se v Takayami (mestecu z 8000 prebivalci v provinci Nagano) uspešno aklimatizirali, poleg tega pa smo spoznavali še japonsko kulturo in njihov način življenja (sedenje na tleh, umivanje v skupnih kopalnicah, spanje na tatamiju, uživanje japonske hrane ...). Posebej slednje je za osebe z motnjami v duševnem razvoju nekaj posebnega, saj jim daje edinstvene možnosti komunikacije in socializacije. Še posebej bogata so v tem programu čustvena doživetja ob srečanjih z ljudmi. V tem programu je bilo to še posebej izrazito. Zaradi informacij, ki so jih imeli, so si Japonce predstavljali kot drugačne in čustveno hladne, neposredna srečanja z njimi pa so jih prepričala, da so to ljudje vsaj s takšno čustveno toplino kot oni. S tem je specialna olimpijada izpolnila še eno izmed svojih temeljnih idej—odpravljati vse ovire, ki ločujejo sicer objektivno drugačne ljudi, pa naj si bo to drugačnost zaradi različnih sposobnosti, rase, kulture ali religije. Tako so iz daljne japonske v Slovenijo prišla lepa in bogata čustva, ki bodo za celo življenje ostala v dušah in srcih na eni in drugi strani zemeljske oble. In tudi zaradi tega bo svet lepši in boljši!

Tekmovanja v alpskem smučanju so bila v olimpijskem Shiga Kognu, smučarji tekači pa so se merili v olimpijski Hakubi. Slovenski tekmovalci v alpskem smučanju so tekmovali v smuku, veleslalomu in slalomu, v vseh treh težavnostnih kategorijah (višji, srednji in začetni), tekmovalci v smučarskem teku pa na razdaljah od 50 m do

7,5 km, v klasični in drsalni tehniki. V obeh športih so na osnovi specialno olimpijskih načel najprej potekale kvalifikacije za uvrstitev v skupine v skladu s sposobnostmi tekmovalcev, tako da se potem v finalu pomerijo enaki z enakimi in imajo v enakovrednem športnem boju vsi podobne možnosti za uspeh.

Rekordno število medalj–kar 29, od tega 15 zlatih

Uspeh slovenske ekipe je bil velik, saj so pri enakem številu tekmovalcev presegli že tako dobre rezultate iz Aljaske izpred štirih let. Ekipa je osvojila 29 medalj, od tega 15 zlatih, 9 srebrnih in 5 bronastih. S tem se je slovenska ekipa glede na število medalj na tekmovalca uvrstila med prvih deset držav. Kar 11 medalj so za slovensko ekipo skupno osvojili koroški tekmovalci, najuspešnejši med njimi pa je bil z dvema zlatima medaljama v alpskem smučanju (slalom in veleslalom) Sašo Firbas. Koroško je zastopalo pet tekmovalcev Centra za usposabljanje, delo in varstvo Črna na Koroškem, z njimi pa sta bila tudi športna pedagoga Matjaž Ferarič in Silvester Polc. Za slavje na spodnjem delu Koroške sta poskrbeli Danica Krajnc in Marija Matijević iz Varstveno delovnega centra Muta, ki sta skupaj domov prinesli štiri medalje. Kranjčeva jih je dodala trem zlatim, ki jih je pred šestimi leti osvojila na poletnih igrah v Ameriki. Na splošno je bila slovenska ekipa med bolj opaznimi in simpatičnimi ekipami na igrah, k čemur so pripomogla tudi lepa Elanova oblačila.

Igre v Naganu so bile uspešne in lepe ter resnično veliko praznovanje človeškega duha, ki želi odpravljati nepravilne razlike med ljudmi: »Spremenite predsodke in spremenili boste svet!« Naslednje svetovno srečanje specialnih olimpijcev so bile Svetovne letne igre v Šanghaju na Kitajskem, oktobra 2007, pod geslom: »Vem, da zmorem!« Na zaključni slovesnosti v Naganu je olimpijsko zastavo prevzel predsednik vlade Idaha, saj so bile naslednje zimske svetovne igre v Boisu leta 2009.

Tabela 32:

Spremljevalci in trenerji, Nagano 2005

1	LAČEN	Marijan	vodja delegacije
2	ANDREJC	Urška	pomočnik vodje delegacije
3	FERARIČ	Matjaž	trener
4	MILIČEVIČ	Ljubomir	trener
5	POLC	Silvester	trener
6	PRINCES	Tanja	trenerka
7	ZAJKO-VALDHUBER	Zvonka	trenerka

V Tabeli 32 so navedeni trenerji in spremljevalci v Naganu 2005.

5.1.9 POLETNE SVETOVNE IGRE Šanghaj, Kitajska, 2.–11.10.2007

Tabela 33:

Naši tekmovalci v Šanghaju 2007

1	BEGO	Andreja
2	BIZJAK	Zdravko
3	BRATUŠEK	Marko
4	ČUK	Jure
5	JUVAN	Janez
6	KRIŽMANIČ	Aleksander
7	LIKAR	Dejan
8	METEŽ	Marjana
9	MIKLIČ	Liljana
10	NAJDEK	Željko
11	NARALOČNIK	Damijan
12	NOVAK	Sebastijan
13	PETROVIČ	Stjepan
14	PIRJEVEC	Anja
15	PRAŠNIKAR	Rok
16	PUŠNIK	Stanka
17	RIHTAR	Klementina
18	STERMEC	Janez
19	ŠKET	Barbara
20	ŠTRUC	Robert
21	ŠTRUCL	Boštjan
22	ZIRENSTEIN	Stanislav
23	ZRNEC	Sašo

V Tabeli 33 so navedeni vsi slovenski tekmovalci v Šanghaju 2007.

Slika 9: Šanghaj 2007

Slika 9. prikazuje slovensko delegacijo v Šanghaju 2007

Tabela 34:

Šport, uvrstitev in disciplina naših tekmovalcev v Šanghaju 2007

Ime in priimek	šport	uvrstitev	disciplina
Likar Dejan	plavanje	2. mesto	25 m prsno
		2. mesto	4x50 m prosto
		1. mesto	50 m prosto
Pirjevec Anja	plavanje	4. mesto	100 m prosto
		2. mesto	50 m prosto
		2. mesto	4x50 m prosto
Rihtar Klementina	plavanje	2. mesto	100 m prosto
		3. mesto	50 m prosto
		2. mesto	4x50 m prosto
Štrucl Boštjan	plavanje	2. mesto	4x50 m prosto
		3. mesto	200 m prosto
		1. mesto	400 m prosto
		6. mesto	100 m prosto

Bego Andreja	atletika	5. mesto	200 m
		2. mesto	4x400 m
		3. mesto	100 m
Bratušek Marko	atletika	8. mesto	200 m
		2. mesto	4x400 m
		4. mesto	skok v višino
Juvan Janez	atletika	1. mesto	10 km
		3. mesto	21 km (polmaraton)
		2. mesto	4x400 m
Šket Barbara	atletika	3. mesto	800 m
		3. mesto	400 m
		2. mesto	4x400 m
Metež Marjana	balinanje	5. mesto	dvojice
		3. mesto	posamično
Zirenstein Stanislav	balinanje	3. mesto	posamično
		5. mesto	dvojice
Miklič Liljana	kolesarstvo	6. mesto	10 km (cestna dirka)
		1. mesto	10 km (kronometer)
		4. mesto	5 km (cestna dirka)
Prašnikar Rok	kolesarstvo	6. mesto	10 km (cestna dirka)
		7. mesto	15 km (cestna dirka)
Najdek Željko	judo	1. mesto	judo
Petrovič Stjepan	namizni tenis	4. mesto	mešane dvojice
		1. mesto	posamično
Pušnik Stanka	namizni tenis	3. mesto	posamično
		4. mesto	mešane dvojice
Bizjak Zdravko, Čuk Jure, Križmanič Aleksander, Naraločnik Damijan, Novak Sebastjan,	nogomet	2. mesto	nogomet

Strmec Janez, Štrucl Boštjan, Zrnec Sašo			
---	--	--	--

V Tabeli 34 so navedeni šport, uvrstitev in disciplina naših tekmovalcev v Šanghaju 2007.

Tabela 35:
Število medalj za Slovenijo v Šanghaju 2007

zlata	6
srebrna	6
bronasta	9
skupaj	21

V Tabeli 35 je navedeno število posameznih in skupno število medalj za Slovenijo.

»*I know I can*« (Vem, da lahko) je bilo geslo teh svetovnih poletnih iger specialne olimpijade, ki so od 28. 9. do 12. 10. potekale v Šanghaju na Kitajskem. Na tem največjem tekmovalstvu za osebe z motnjami v duševnem razvoju je sodelovalo več kot 8000 tekmovalcev iz 172 držav sveta, ki so se pomerili v 24 različnih športih. Slovenijo je zastopalo 23 tekmovalcev. »To je bila največja multišportna prireditev na svetu v tem letu in Kitajci so se nadvse potrudili, da je bila veličastna, dobro organizirana in bogato doživeta ter predvsem tudi medijsko odmevna. Z geslom »Vem, da lahko« in drugimi gesli ter maskoto San Maa, mitološkega pogumnega mladeniča, so udeleženci preplavili skoraj 20-milijonsko mesto.

»Na vsakem koraku se je zdelo, da mesto resnično živi za te igre. To je bilo eno najbogatejših doživetij, kar so jih doslej imeli naši tekmovalci,« je ob vrnitvi iz Šanghaja povedal predsednik Specialne olimpijade Slovenije in vodja delegacije Marijan Lačen. (Primorske novice, 2007)

Slovenska reprezentanca se je s Kitajske vrnila nadvse zadovoljna. Naši športniki so v sedmih panogah osvojili 21 medalj in tako nadaljevali bogato tradicijo uspešnih nastopov svojih predhodnikov. Kot je pojasnil Marijan Lačen, imajo športniki na specialni olimpijadi po tekmovalni plati kar najbolj izenačene razmere, saj jih razdelijo v skupine z največ osmimi tekmovalci, tako da se za najvišja mesta vsak bori s sebi enakimi.

Prvič tekmovali v sedmih disciplinah

Slovenija je bila tokrat prvič zastopana v sedmih panogah, kar je največ doslej. Glede na razmerje med številom udeležencev in številom prebivalcev (kvote za nastop določi Mednarodna zveza Special Olympics International) pa je slovenska ekipa med najmočnejšimi udeleženkami.

Igre specialne olimpijade pa niso pomembne le v športnem pogledu, temveč tudi po družabni plati, ki ga predstavlja program gostiteljev. Pri tem udeleženci iger, tega leta jih je bilo 8000 iz 172 različnih držav, spoznavajo navade in običaje države gostiteljice in del iger preživijo kot gostje domačinov.

Prvih nekaj dni po prihodu v Šanghaj so ekipe iz vseh držav spoznavale kulturo, običaje in ljudi Kitajske. V skupnosti, kjer je bila ekipa gost, so pripravili pestre aktivnosti, od različnih sprejemov, prireditev, ogledov in obiskov družin. Prav tako so tekmovalci pobližje spoznali, kako dejansko živijo njihovi gostitelji. In Kitajska, vsaj Šanghaj, se je v zadnjih letih precej globalizirala: po cestah vozijo avtomobili vseh svetovnih znamk, v trgovinah dobiš vse, kar je mogoče kupiti pri nas, tudi cene so podobne našim. Izkušnje tega programa so bile za celotno slovensko ekipo res nekaj posebnega in bodo za vedno ostale v srcih vseh tekmovalcev.

Kitajci navdušili z otvoritveno slovesnostjo

Igre so se pričele z veličastno otvoritveno slovesnostjo na največjem atletskem stadionu v Šanghaju, ki sprejme do 80.000 gledalcev.

Prizorišča so bila med seboj oddaljena tudi več kot 50 kilometrov, kar je prineslo kar nekaj logističnih zapletov, ki pa so jih organizatorji uspešno reševali. Kitajci so se izkazali kot dobri organizatorji in tudi solidni poznavalci temeljne ideje specialne olimpijade, kar je za deželo, kjer je skrb za osebe z motnjo v razvoju v duševnem razvoju še zelo v povojih, zelo dobro in spodbudno za nadaljnji razvoj na tem področju.

Tekmovalni del iger se je, kot je za olimpijado spodobi, začel z maratonom. Zaradi visoke temperature (več kot 33 stopinj Celzija) je odstopilo več kot polovica tekmovalcev. Naš tekač Janez Juvan, ki je bil ob krizi na 14 kilometru tudi tik pred odstopom, je v svoji skupini osvojil tretje mesto v malem maratonu in šesto mesto v absolutni kategoriji. Ob koncu iger pa je zmagal še na 10 kilometrov. Zelo dramatično je bilo tekmovanje v parih balinarjev, kjer sta naša dva tekmovalca imela več točk prednosti in sta za zmago potrebovala le še eno, a sta nato žal izgubila. (Primorske novice, 2007)

Tabela 36:

Spremljevalci in trenerji, Šanghaj 2007

1	LAČEN	Marijan	vodja delegacije
2	ANDREJC	Urška	pomočnik vodje delegacije
3	FORSTNER	Franc	trener
4	HAŽIČ	Borut	trener
5	KOLBL	Jaka	trener
6	KOVAČIČ	Tine	trener
7	VODUŠEK	Vladimir	trener
8	BOHORČ	Suzana	trenerka
9	GRIL	Helena	trenerka
10	KERT	Majda	trenerka
11	PRINCES	Tanja	trenerka
12	VADNAL	Katja	trenerka

V Tabeli 36 so navedeni trenerji in spremljevalci v Šanghaju 2007.

5.1.10 ZIMSKE SVETOVNE IGRE Boise, Idaho, 7.–13. 2. 2009

Tabela 37:

Naši tekmovalci v Boisu 2009

1	BORŠIČ	Aleksander
2	BUH	Darja
3	FARTEK	Metka
4	GRNJAK	Nives
5	GSELMAN	Amadej
6	JUH	Gregor
7	KOROŠEC	Suzana
8	KOTNIK	Uroš
9	KRANJC	Špela
10	KRANJC	Lea
11	MENCINGER	Dani
12	MERČUN	Daša
13	MIKLIČ	Liljana
14	PODJED	Aljaž
15	VIDIC	Jure
16	ŽGAVEC	Matej

V Tabeli 37 so navedeni vsi slovenski tekmovalci v Boisu 2009.

Slika 10: Boise 2009

Na Sliki 10 je predstavljena slovenska delegacija v Boisu 2009

Tabela 38:

Šport, uvrstitev in disciplina naših tekmovalcev v Boisu 2009

Ime in priimek	šport	uvrstitev	disciplina
Boršič Aleksander	alpsko smučanje	4. mesto	veleslalom
		3. mesto	superveleslalom
		3. mesto	slalom
Fartek Metka	alpsko smučanje	3. mesto	veleslalom
		2. mesto	superveleslalom
		3. mesto	slalom
Gselman Amadej	alpsko smučanje	2 .mesto	veleslalom
		3. mesto	superveleslalom
		6. mesto	slalom

Kranjc Lea	alpsko smučanje	2. mesto	slalom
		2. mesto	superveleslalom
		3. mesto	veleslalom
Kranjc Špela	alpsko smučanje	5. mesto	veleslalom
		4. mesto	superveleslalom
		4. mesto	slalom
Merčun Daša	alpsko smučanje	2. mesto	slalom
		diskv.	veleslalom
		5. mesto	superveleslalom
Vidic Jure	alpsko smučanje	5. mesto	superveleslalom
		6. mesto	slalom
		7. mesto	veleslalom
Žgavec Matej	alpsko smučanje	1. mesto	superveleslalom
		2. mesto	veleslalom
		3. mesto	slalom
Grnjak Nives	smučarski tek	2. mesto	4x1 km
		1. mesto	500 m (prosto)
		1. mesto	1 km (prosto)
Korošec Suzana	smučarski tek	3. mesto	500 m (prosto)
		6. mesto	1 km (prosto)
Kotnik Uroš	smučarski tek	1. mesto	3 km (klasično)
		2. mesto	4x1 km
		1. mesto	5 km (klasično)
Mencinger Dani	smučarski tek	4. mesto	1 km (prosto)
		2. mesto	4x1 km
		1. mesto	500 m (prosto)
Miklič Liljana	smučarski tek	2. mesto	4x1 km
		7. mesto	3 km (klasično)
		3. mesto	5 km (prosto)

Podjed Aljaž	smučarski tek	1. mesto	100 m (klasično)
		1. mesto	50 m (klasično)
Buh Darja	krpljanje	diskv.	400 m
		4. mesto	200 m
		2. mesto	800 m
Juh Gregor	krpljanje	1. mesto	800 m
		1. mesto	1600 m

V Tabeli 38 so navedeni šport, uvrstitev in disciplina naših tekmovalcev v Boisu 2009.

Tabela 39:

Število medalj za Slovenijo v Boisu 2009

zlata	10
srebrna	8
bronasta	9
skupaj	27

V Tabeli 39 je navedeno število posameznih in skupno število medalj za Slovenijo.

Zelena ekipa

Od 7.–13. 2. 2009 so se Boisu v ZDA odvijale devete zimske svetovne igre. S slavnostno otvoritvijo Američani niso navdušili – morda so imele otvoritve na zadnjih igrah na Irskem, Japonskem in Kitajskem tako visoke standarde, da jih bo težko doseči. Kakorkoli že, športniki so v mešanici plesa in glasbe zagotovo uživali. Slovenska ekipa je bila na tokratnih igrah znana kot »*team green*« oziroma zelena ekipa, oblačila Vulcano pa so bila še posebej všeč Američanom, ki so že na otvoritvi želeli zamenjati svoje kape za naše. Tradicionalna menjava običajno sledi po zaključku.

Prve tri dni so naši tekmovalci tradicionalno preživeli pri družinah v Sun Valleyu, prestižni gorski dolini, kjer imajo svoje domove in vile največje svetovne zvezde – Arnold Schwarzeneger, Bruce Willis, Demi Moore in drugi.

Tako so lahko prve ure na ameriških tleh uživali v razkošju, ki presega meje razumnega, in zakaj se ne bi pustili razvajati, če ta možnost obstaja. Dolina nima zaman takega imena, saj je bolj ali manj obsijana s soncem. Tako so minili vsi trije dnevi.

Na sklepni slovesnosti je bila zastava predana prirediteljem naslednjih iger, ki bodo leta 2011 v grških Atenah. Ekipa Specialne olimpijade Slovenije, ki sta jo pri tokratnem športnem projektu podprla Zveza Sožitje in Zveza za šport invalidov Slovenije – Paraolimpijski komite, je z osvojenimi 27 medaljami (10 zlatih, 8 srebrnih in 9 bronastih) po številu medalj le za las zaostala za dosežkom izpred štirih let, ko je v Naganu osvojila 29 medalj. A so bile te na igrah v Boisu bolj bleščeče. (Športnik, 2009)

Tabela 40:

Spremljevalci in trenerji v Boisu 2009

1	LAČEN	Marijan	vodja delegacije
2	ANDREJC	Urška	pomočnik vodje delegacije
3	CAKIČI	Pajazit	trener
4	KOVAČIČ	Tine	trener
5	MILIČEVIČ	Ljubomir	trener
6	POLC	Silvester	trener
7	BERTALANIČ	Breda	trenerka
8	PRINCES	Tanja	trenerka

V Tabeli 40 so navedeni trenerji in spremljevalci v Boisu 2009.

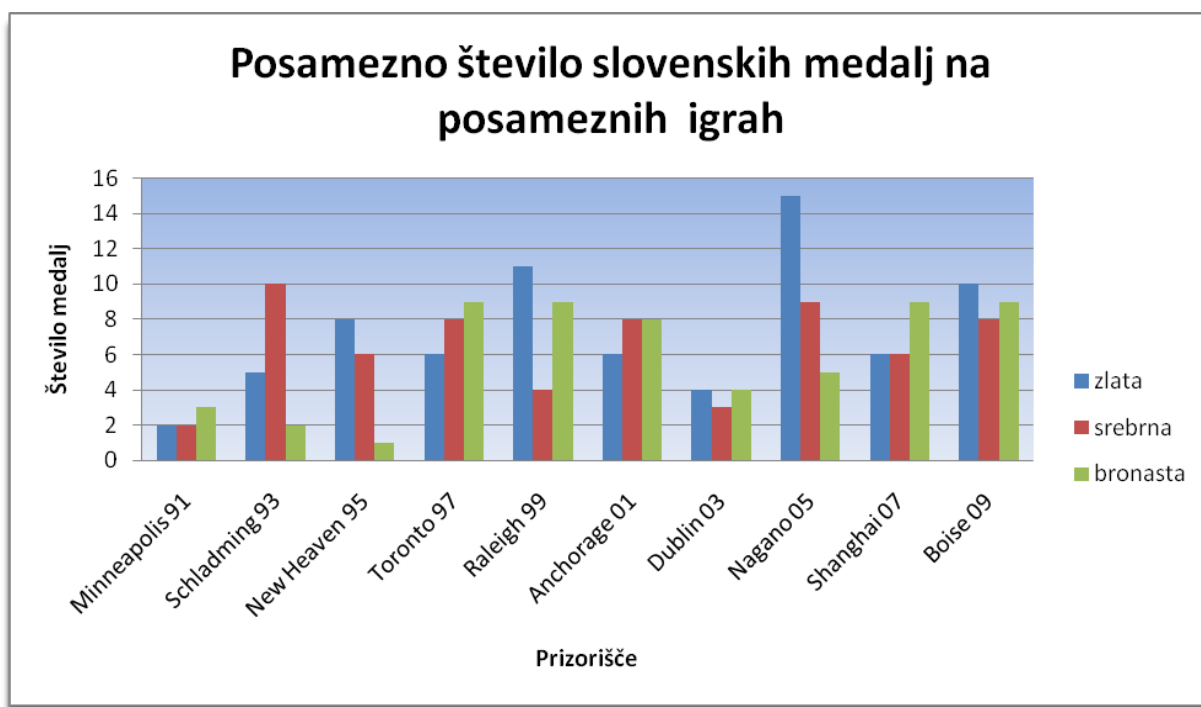
5.2 Primerjava posameznih in skupnega števila slovenskih medalj

Tabela 41:

Primerjava svetovnih iger po številu slovenskih medalj

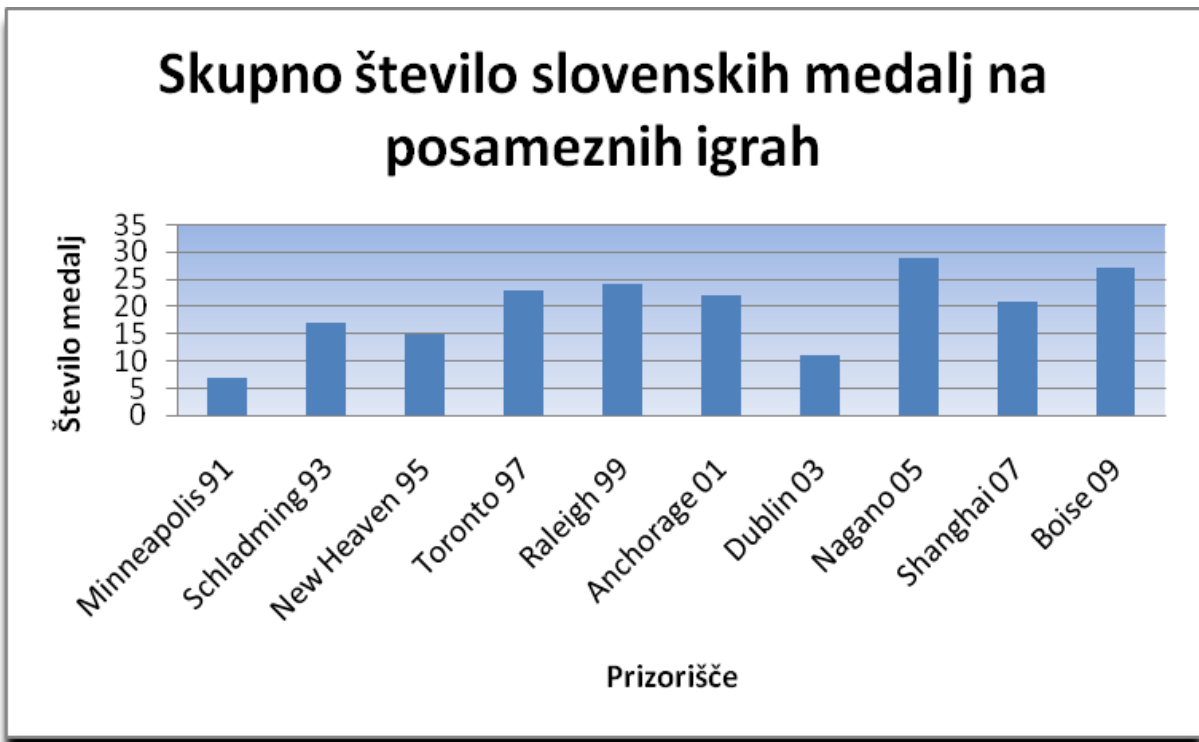
kraj	leto	zlata	srebrna	bronasta	skupaj
Minneapolis	1991	2	2	3	7
Schladming	1993	5	10	2	17
New Heaven	1995	8	6	1	15
Toronto	1997	6	8	9	23
Raleigh	1999	11	4	9	24
Anchorage	2001	6	8	8	22
Dublin	2003	4	3	4	11
Nagano	2005	15	9	5	29
Šanghaj	2007	6	6	9	21
Boise	2009	10	8	9	27

V Tabeli 41 je predstavljena primerjava slovenskih medalj od leta 1991 dalje.

Slika 11: Posamezno število slovenskih medalj na posameznih igrah

V Sliki 11 so grafično prikazane slovenske medalje na svetovnih igrah od leta 1991 dalje.

Slika 12: Skupno število slovenskih medalj na posameznih igrah

Na Sliki 12 je primerjava skupnega števila slovenski medalj na posameznih igrah.

6 SKLEP

V diplomskem delu sem zajel nastopajoče in njihove rezultate za slovensko ekipo na svetovnih igrah Specialne olimpijade. Na vseh igrah je nastopilo veliko število naših tekmovalcev, skupno pa so osvojili 189 medalj, kar je zavidljiva številka in nas gledano na število tekmovalcev uvršča v sam svetovni vrh.

Iz teh podatkov se lahko upravičeno sklepa, da so pri nas osebe z motnjo v razvoju športno zelo aktivne in tudi zelo uspešne. To je zelo pomemben podatek, saj šport pomaga takim osebam, saj jim da samozavest, priložnost zdravo živeti, priložnost dokazati se, priložnost pokazati se, priložnost pridobiti na svoji širini, na svoji socializaciji.

Iz samih rezultatov je tudi razvidno, da se na tem področju v Sloveniji dela dobro in sistematično. Rezultat tega je preko 1000 udeležencev na regijskih igrah v letu 2010. Skupno s petimi regijskimi igrami za MATP (Motor Activities Training Program) je v mesecu aprilu in maju v programih Specialne Olimpijade Slovenije tekmovalo 1276 športnikov. Vsakoletna lepa udeležba na regijskem nivoju navdušuje.

Zaradi dobro razvitega regijskega nivoja je mogoče dobiti tudi močno in kvalitetno zasedbo na nacionalnem nivoju. Od tam pa se seveda izhaja za Svetovne igre specialne olimpijade.

Seveda pa je treba poudariti, da se vse začne pri osnovah. V tem primeru je to tekmovalec sam, takoj za njim stoji trener, spremljevalec in seveda organizatorji ter prostovoljci posameznih iger (tako na regionalnem kot tudi na nacionalnem nivoju). Šele ko so vsi člani združeni, lahko športnik začne svojo uspešno pot. V kolikor bi manjkala le en član, stvar ne bi funkcionirala. V Sloveniji smo združeni in odlično funkcioniramo od najmanjše enote pa vse do vrha.

7 LITERATURA

Andrejc, U. (2001). *Anchorage*. Pridobljeno 15. 3. 2010, s spletnega naslova http://sport.si21.com/sport-invalidov/spec_olimp/s_prizorisca.htm

Andrejc, U. (9. 3. 2005). Iz Nagana naši športniki prinesli kar 29 medalj. *Dnevnik, priloga Z roko v roki*, str. 7.

Andrejc, U. (2009). »Team green« uspešen. *Športnik*, str. 20-23.

Blaznik, B. (1993). Smučanje – disciplina, ki sodi v zimsko olimpijado. *Naš zbornik, letnik 26, št. 1*, str. 7-8.

Blaznik, B. (1996). *Poročilo o projektu*. Sožitje, 29, št. 3, str. 14-16.

Hoehne, M., (1990). *Alpines skifahren mit geistig behinderten schulern*. Motorik, 13, št. 3, str. 175–180.

Lačen, M., (1996). Duh, blišč, pogum. *Naš zbornik, letnik 29, št. 4*, str. 1-2.

Lačen, M. (2003). *Letne svetovne igre specialne olimpijade*. Pridobljeno 15. 3. 2010, s spletnega naslova http://sport.si21.com/sport-invalidov/spec_olimp/11_letne/dublin_2003.htm

Madić, B. (1996). Šola smučanja – Areh. Sožitje, 29, št. 2, 29.

Plavanje invalidov. (2008). Ljubljana: Plavalna zveza Slovenije. Pridobljeno 17. 3. 2010, s spletnega naslova <http://www.kad.si/rekreacija/index.php?stran=main&id=267>

Polc, S. (2004). *Drugačni, pa vendar vsi zmagovalci-šport in osebe z motnjo v duševnem razvoju*. Diplomsko delo, Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport.

Spoznajte nas. (2010). Ljubljana. Društvo specialna olimpiada Slovenije. Pridobljeno 2.8. s spletnega naslova <http://www.specialna-olimpiada.si/si/spoznajte-nas/>

Turičnik, S. (2005). *Atletika*. Priročnik za trenerje atletike specialne olimpiade. Ljubljana: Društvo specialne olimpiade Slovenije.

Udeleženci svetovnih iger. (2010). Ljubljana. Društvo specialna olimpiada Slovenije. Pridobljeno 2. 8. 2010, s spletnega naslova <http://www.specialna-olimpiada.si/si/za-clanice/udelezenci/>

Vidrih, P. (20. 10. 2007). Vrnili so se polni medalj. *Primorske novice – priloga Zgodbe*, 2007, str. 12.

Vute, R. (1999). *Izziv drugačnosti v športu*. Ljubljana: Debora, str. 140-142.